

Belastingdienst

Toelichting 2023

Erfbelasting

Hoe gebruikt u deze toelichting?

Dit is een toelichting bij het aangifteformulier erfbelasting. Deze toelichting bestaat uit 4 onderdelen:

- A Algemene informatie
- B Uitleg bij de vragen op het aangifteformulier
- C Landcodelijst
- D Begrippenlijst
- E Tabellen en rekenhulpen

In onderdeel A leest u hoe u aangifte doet voor de erfbelasting. Verder staat in dit onderdeel een korte uitleg over het erfrecht.

Onderdeel B geeft extra informatie over de vragen in het aangifteformulier. U kunt dit gebruiken als u niet zeker weet of en hoe u een bepaalde vraag moet beantwoorden.

In onderdeel C van deze toelichting vindt u een lijst met landcodes.

In onderdeel D vindt u een lijst van begrippen die wij gebruiken in het aangifteformulier en in deze toelichting.

In onderdeel E vindt u tabellen en rekenhulpen. Soms hebt u deze nodig om te berekenen welk bedrag u moet invullen bij vragen op het aangifteformulier.

A Algemene informatie

In dit onderdeel van de toelichting staat informatie over:

- 1 aangifte doen voor de erfbelasting
- 2 erfrecht

1 Aangifte erfbelasting doen

U kunt aangifte doen met het papieren formulier 'Aangifte erfbelasting'. U kunt ook online aangifte doen op Mijn Belastingdienst. Log in op Mijn Belastingdienst met DigiD, ga naar de aangifte erfbelasting 2023 en vul de gevraagde gegevens in. U slaat dan automatisch vragen over die wij niet aan u hoeven te stellen. Op belastingdienst.nl/erfbelasting leest u meer over online aangifte doen.

Welke gegevens hebt u nodig?

Om aangifte erfbelasting te kunnen doen, hebt u bepaalde gegevens nodig. We hebben een aantal van deze gegevens voor u op een rij gezet:

- burgerservicenummer (bsn) van de overledene
- het testament van de overledene
- WOZ-beschikkingen die de overledene heeft ontvangen van de gemeente. U kunt de waarde meestal ook online via wozwaardeloket.nl opzoeken.
- overzichten van spaar- en effectenrekeningen van banken en andere instellingen
- overzichten van hypotheek, leningen en andere schulden
- verzekeringspolissen
- huwelijksvoorwaarden, partnerschapsvoorwaarden of samenlevingscontract
- andere overeenkomsten en akten (bijvoorbeeld een akte van verkoop van een woning aan kinderen van de overledene of een akte van schenking)

1.1 Wie zijn verkrijgers?

Voor de erfbelasting zijn er 4 soorten verkrijgers:

- Erfgenamen
Een erfgenaam is een persoon of instelling aan wie de overledene (een deel van) de erfenis nalaat.
Een erfgenaam erft (een deel van) de hele nalatenschap, dat zijn dus de bezittingen maar ook de schulden.
- Legatarissen
Een legataris is een persoon of instelling die een specifiek bedrag of voorwerp uit de nalatenschap krijgt, bijvoorbeeld een meubelstuk, een auto, sieraden of een som geld. Dit staat in een testament of een door de overledene geschreven codicil.
- Legitimarissen
Een legitimaris is een (klein)kind dat volgens de wet recht heeft op een deel van de erfenis (de legitieme portie). Een legitimaris kan altijd een beroep doen op diens legitieme portie, ook al had de overledene een testament.
- Overige personen of instellingen die iets krijgen
Dit zijn personen of instellingen die iets krijgen uit de nalatenschap op grond van fictiebepalingen. Dit hoeven dus geen erfgenamen of legatarissen te zijn.

Hoe is geregeld wie iets krijgt?

Dat personen of instellingen iets krijgen kan op verschillende manieren geregeld zijn.

Is er een testament? Dat staat daarin wie de verkrijgers zijn en hoe zij de erfenis moeten verdelen.

Is er geen testament? Dan bepaalt het erfrecht wie de erfgenamen zijn. Meer hierover leest u in onderdeel A bij 2 Erfrecht.

Ook kan het zijn dat de overledene tijdens diens leven bepaalde afspraken heeft gemaakt of iets heeft gedaan dat op grond van de wet tot gevolg heeft dat een persoon of instelling iets krijgt waarover erfbelasting betaald moet worden. Dit zijn fictiebepalingen.

Wat zijn fictiebepalingen?

Personen of instellingen kunnen iets krijgen uit de nalatenschap op grond van fictiebepalingen. Dit hoeven geen erfgenamen of legatarissen te zijn.

Fictiebepalingen zijn opgenomen in de wet en zijn belast met erfbelasting. Voorbeelden van fictiebepalingen:

- een verblijvingsbeding in een notarieel samenlevingscontract
- een schenking die binnen 180 voor het overlijden plaatsvond
- een uitkering van een levensverzekering
- een ik-opa-testament. Dat is een testament waarin staat dat de kinderen van de overledene een bedrag erven, dat zij bij hun eigen overlijden uitkeren aan hun kinderen (de kleinkinderen van de overledene).

Het gaat dus niet altijd om iets dat uit het testament van een overledene blijkt, maar het kan ook te maken hebben met handelen vóór het overlijden of vermogen dat vrij komt dóór het overlijden.

Let op!

Krijgt een andere persoon of instelling iets uit de nalatenschap op grond van fictiebepalingen? Dan vult u de gegevens niet in bij vraag 4 'Gegevens verkrijgers', maar verderop in de aangifte. U komt daarover vanzelf vragen tegen.

1.2 Had de overledene een echtgenoot of geregistreerd partner?

Is er geen testament? En had de overledene een echtgenoot of geregistreerd partner en kinderen? Dan gaat de hele erfenis naar de echtgenoot of geregistreerd partner. De kinderen krijgen hun deel van de erfenis nog niet, maar krijgen een vordering op de andere ouder. Dat wil zeggen dat die ouder een schuld heeft aan de kinderen. De kinderen moeten wel aangifte doen voor de erfbelasting (zie ook 2.1.4).

Huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden

Echtgenoten en geregistreerd partners kunnen afspraken maken over huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden. Daarin regelen zij welke bezittingen en schulden van hen allebei zijn en welke bezittingen en schulden van 1 van hen zijn. Huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden zijn altijd in een notariële akte vastgelegd.

1.3 Wanneer moet u aangifte erfbelasting doen?

Wij sturen een brief waarin staat of de erfgenamen aangifte moeten doen of niet. Dit doen we binnen 4 maanden na het overlijden. We sturen de brief naar 1 van de erfgenamen, meestal de partner of het oudste kind van de overledene. De aangifte moet 8 maanden na het overlijden bij ons binnen zijn. In de brief staat de precieze datum.

Blijkt uit het testament of een verklaring van erfrecht dat een executeur of een notaris gemachtigd is om de aangifte erfbelasting in te vullen? Dan sturen wij de aangiftebrief naar die gemachtigde.

Hebt u geen brief gekregen waarin staat dat u aangifte erfbelasting moet doen? Misschien moet u tóch aangifte doen. Namelijk als u meer erft dan het vrijgestelde bedrag. Op belastingdienst.nl/erfbelasting kunt u de erfbelasting berekenen. Beantwoord de vragen in ons hulpmiddel en u ziet of én hoeveel erfbelasting u ongeveer moet betalen.

Erft u meer dan de vrijstelling? Doe dan aangifte erfbelasting binnen 8 maanden na de overlijdensdatum. Dat kan online op Mijn Belastingdienst of met een papieren aangifteformulier.

Wie moet aangifte doen?

Is er een executeur aangewezen in het testament? En heeft deze persoon geaccepteerd om executeur te zijn? Dan doet de executeur aangifte erfbelasting voor alle verkrijgers.

Is er geen executeur aangewezen of is er geen testament? Dan kunnen de verkrijgers kiezen:

- Elke verkrijger doet voor zichzelf aangifte.
- Sommige verkrijgers doen samen aangifte en andere alleen voor zichzelf.
- De verkrijgers kiezen samen wie aangifte doet voor alle verkrijgers.

Verkrijgers kunnen ook door een gemachtigde aangifte laten doen.

1.4 Aangifteformulier op tijd terugsturen

Het aangifteformulier erfbelasting moet voor de inleverdatum bij ons binnen zijn. De inleverdatum staat bovenaan op de aangiftebrief erfbelasting.

Als het aangifteformulier niet op tijd bij ons terug is, schatten wij zelf hoeveel erfbelasting de verkrijgers moeten betalen. Wij sturen hun dan een aanslag voor het bedrag dat wij hebben geschat. Mogelijk moeten zij ook een boete betalen.

Let op!

Stuur alle bladzijden van het aangifteformulier naar ons terug, ook de bladzijden met vragen die u niet hoeft in te vullen. Onvolledige aangiften kunnen wij niet verwerken. U moet de aangifte dan opnieuw insturen.

Uitstel aanvragen

Lukt het niet om het aangifteformulier op tijd terug te sturen? Dan kunnen verkrijgers of hun vertegenwoordiger vóór de inleverdatum uitstel aanvragen. Op belastingdienst.nl/erfbelasting kunt u daarvoor het formulier 'Aanvraag uitstel aangifte erfbelasting' downloaden. Uitstel aanvragen kan ook online op Mijn Belastingdienst. Daar kunt u 1 keer 5 maanden uitstel aanvragen.

Belastingrente beperken of voorkomen

Wij berekenen belastingrente als uw aangifte later binnen is dan 8 maanden na de overlijdensdatum of als wij moeten afwijken van uw aangifte als wij de definitieve aanslag vaststellen (bijvoorbeeld omdat uw aangifte niet juist of onvolledig is).

U kunt belastingrente beperken of voorkomen. Dat doet u door ervoor te zorgen dat wij uw aangifte volledig en helemaal correct ontvangen, binnen 8 maanden na het overlijden. Of als wij binnen die termijn een verzoek voor een voorlopige aanslag van u ontvangen. Is het bedrag aan belasting op de definitieve aanslag hoger dan het bedrag aan belasting op de voorlopige aanslag? Dan moet u nog een deel betalen en over dat deel berekenen wij dan mogelijk wel belastingrente.

Alleen als er sprake is van een bijzondere situatie, kunnen we de aangiftetermijn verlengen zonder dat we belastingrente berekenen. Op belastingdienst.nl/erfbelasting leest u in welke situaties dit kan.

Voorlopige aanslag aanvragen

Wilt u een voorlopige aanslag erfbelasting aanvragen? Gebruik dan het formulier

'[Aanvraag voorlopige aanslag erfbelasting](#)'.

U kunt dit via belastingdienst.nl/erfbelasting downloaden. Stuur het formulier op tijd terug.

Aan de hand van deze gegevens berekenen wij hoeveel erfbelasting de verkrijger waarschijnlijk moeten betalen. De verkrijger ontvangt voor dat bedrag een voorlopige aanslag erfbelasting.

1.5 Erfbelasting betalen

Nadat wij de aangifte erfbelasting hebben ontvangen, berekenen wij of de verkrijgers erfbelasting moeten betalen en zo ja, hoeveel. Als de verkrijgers erfbelasting moeten betalen, sturen wij een aanslag naar de verkrijgers of de executeur.

2 Erfrecht

Als u aangifte erfbelasting doet, krijgt u te maken met het Nederlandse erfrecht. Daarom volgt hierna een korte uitleg over dit erfrecht.

Heeft de overledene geen testament laten opstellen?

Dan regelt de wet wie de erfgenamen zijn en hoeveel zij erven (zie 2.1).

Heeft de overledene wel een testament laten opstellen?

Dan is daarin meestal zelf geregeld wie wat krijgt (zie 2.2).

2.1 Erven zonder testament

Heeft de overledene geen testament laten opstellen?

Dan bepaalt het erfrecht wie de erfgenamen zijn en hoeveel zij erven. De regels van het erfrecht staan in het Burgerlijk Wetboek.

Het erfrecht bepaalt onder andere dat:

- alleen de echtgenoot of geregistreerd partner en de bloedverwanten van de overledene erven (zie 2.1.1)
- er 4 groepen erfgenamen zijn (zie 2.1.2)
- kinderen van een erfgenamen in plaats van die erfgenaam kunnen erven (zie 2.1.3)
- de zogenoemde wettelijke verdeling geldt als de overledene getrouwd of geregistreerd partner was en 1 of meer kinderen had (zie 2.1.4)

Samenwoners kunnen zonder testament niet van elkaar erven. Maar zij kunnen in een samenlevingscontract wel regelen dat bepaalde zaken na het overlijden van de ene partner eigendom van de andere partner worden (zie 2.1.5).

2.1.1 Alleen de echtgenoot of geregistreerd partner en de bloedverwanten erven

Zonder testament zijn de echtgenoot of geregistreerd partner en de bloedverwanten van de overledene de enige erfgenamen.

Bloedverwanten

Bloedverwanten zijn bijvoorbeeld kinderen, ouders, grootouders, broers en zussen. De wet behandelt de echtgenoot of geregistreerd partner van de overledene alsof die een bloedverwant is.

Bloedverwanten kunnen via de rechte lijn of via een zijlijn aan elkaar verwant zijn. Ze zijn via de rechte lijn verwant als ze van elkaar afstammen. Dit geldt voor ouders, kinderen, kleinkinderen, achterkleinkinderen enzovoort.

Bloedverwanten zijn via een zijlijn aan elkaar verwant als ze niet van elkaar afstammen, maar wel een gemeenschappelijke voorouder hebben. Dit geldt bijvoorbeeld voor broers en zussen en neven en nichten.

Aanverwanten

Bloedverwanten van de echtgenoot of geregistreerd partner van de overledene zijn **geen** bloedverwanten van de overledene, maar aanverwanten. Zij kunnen dus niets erven van de overledene als er geen testament is (zie ook de voorbeelden bij 2.1.3).

2.1.2 Er zijn 4 groepen erfgenamen

De wet onderscheidt 4 groepen erfgenamen:

1. echtgenoot, geregistreerde partner en eigen kinderen (geen pleeg- of stiefkind)
Als de eigen kinderen niet meer leven: de kleinkinderen.
2. ouders, broers en zussen
Als de broers en zussen niet meer leven: hun kinderen.
3. grootouders
4. overgrootouders

Bloedverwanten erven in de volgorde die hierboven staat. Zijn er uit groep 1 erfgenamen? Dan erven alleen zij. Zijn er geen erfgenamen uit groep 1, dan erven de erfgenamen uit groep 2. Als die er niet zijn, komen de erfgenamen uit groep 3 aan de beurt. Als die er ook niet zijn, komen ten slotte de erfgenamen uit groep 4 aan de beurt.

Meestal krijgt iedere erfgenaam een even groot deel van de erfenis. Maar een ouder krijgt altijd minstens 1/4 deel.

Voorbeeld 1

Johan komt te overlijden. Hij heeft 5 erfgenamen uit groep 1: zijn echtgenote Jana en 4 kinderen. Jana en de kinderen hebben ieder recht op 1/5 deel van de erfenis.

Voorbeeld 2

Ad komt te overlijden. Hij was niet getrouwd. Ad heeft 3 erfgenamen uit groep 2: diens vader en 2 broers. Zij hebben ieder recht op 1/3 deel van de erfenis.

Voorbeeld 3

Cornelis komt te overlijden. Hij was niet getrouwd. Hij heeft 6 erfgenamen uit groep 2: zijn vader en moeder, 3 broers en een zus. Cornelis' ouders hebben ieder voor zich recht op 1/4 deel van de erfenis en samen op de helft. De andere helft gaat naar de broers en de zus. Ieder van hen heeft dan recht op 1/4 van de helft van de erfenis, dus op 1/8 deel.

2.1.3 Plaatsvervulling

Is een erfgenaam al eerder overleden? Of heeft een erfgenaam de erfenis verworpen? Als er kinderen van deze erfgenaam zijn, dan gaat het erfdeel naar hen over. Dit heet plaatsvervulling: de kinderen nemen de plaats van hun ouder in.

Voorbeeld 1

Frans komt te overlijden. Hij laat zijn echtgenote Lisa achter en 2 kinderen, Jakob en Ingrid. Frans en Lisa hadden nog een dochter, Rosa, die al voor Frans is overleden. Rosa was getrouwd met Huub. Rosa en Huub hebben 3 kinderen. Er zijn 4 erfgenamen uit groep 1: Lisa, Jakob, Ingrid en Rosa. Zij krijgen ieder 1/4 deel van de erfenis. De 3 kinderen van Rosa en Huub nemen de plaats van Rosa in. Rosa had recht op 1/4 deel van de erfenis. Haar kinderen hebben ieder recht op 1/3 deel van dit vierde deel, dus op 1/12 deel.

Let op!

Als er geen testament is, erft Huub niets van Frans.

Voorbeeld 2

Pierre komt te overlijden. Hij was niet getrouwd. Zijn vader en een broer leven nog. De zus van Pierre is al voor hem overleden. Deze zus had 5 kinderen. Er zijn 3 erfgenamen uit groep 2: de vader, de broer en de zus van Pierre. Zij hebben ieder recht op 1/3 deel van de erfenis. De 5 kinderen van de zus van Pierre komen in de plaats van hun moeder. Hun moeder had recht op 1/3 deel van de erfenis. Haar kinderen hebben ieder recht op 1/5 deel van dit 1/3 deel, dus op 1/15 deel.

Let op!

Als er geen testament is, erft de echtgenoot van de zus niets van Pierre.

2.1.4 Wettelijke verdeling

Is er geen testament? En had de overleden een echtgenoot of geregistreerd partner en kinderen? Dan geldt de wettelijke verdeling. Is er wel een testament? Dan kan ook hierin zijn vastgelegd dat de wettelijke verdeling van toepassing is.

Wettelijke verdeling wil zeggen dat de hele erfenis naar de echtgenoot of geregistreerd partner gaat. De echtgenoot of geregistreerd partner en de kinderen hebben ieder recht op een even groot deel van de erfenis. De kinderen krijgen hun deel van de erfenis nog niet. Hun deel wordt omgerekend in geld en zij krijgen een vordering op de achterblijvende ouder. Voor dit bedrag heeft die ouder een schuld aan de kinderen.

Let op!

De kinderen moeten zelf aangifte erfbelasting doen van hun vordering op de achterblijvende ouder. Ontvangen zij een aanslag? Dan kunnen de kinderen die aanslag betalen, of de achterblijvende ouder. Als de kinderen de erfbelasting niet betalen, moet die ouder de erfbelasting betalen.

Voorbeeld

Een overledene laat een echtgenoot en 2 kinderen achter. Het echtpaar bezat een woning met een WOZ-waarde van € 300.000 en € 60.000 spaargeld. Het echtpaar had geen huwelijkse voorwaarden. Er is geen testament. De helft van alle bezittingen is eigendom van de echtgenoot. Dat is € 150.000 voor de woning en € 30.000 spaargeld, in totaal € 180.000. De erfenis van de overledene bestaat uit de andere helft van de bezittingen. Er zijn 3 erfgenamen, die allemaal recht hebben op een even groot deel van € 180.000, dus € 60.000. De kinderen krijgen hun erfdeel nog niet, dat gebeurt pas na het overlijden van de andere ouder. Tot die tijd heeft die ouder bij ieder kind een schuld van € 60.000. Of anders gezegd, ieder kind heeft een vordering van € 60.000 op de achterblijvende ouder. De kinderen moeten aangifte erfbelasting doen over deze vordering.

Als de andere ouder overlijdt, dan krijgen de kinderen eerst de € 60.000 per persoon die al van hen was. Over dat bedrag is al erfbelasting betaald, dus dat hoeven ze niet nog eens te doen. De erfenis van de andere ouder is (€ 180.000 + € 60.000 =) € 240.000. Hiervan krijgt ieder kind € 120.000. Over dit bedrag moeten zij wél erfbelasting betalen, want dat is nog niet gebeurd.

2.1.5 Samenwonen en erven

Personen die samenwonen, erven niet automatisch van elkaar. Samenwonenden kunnen een samenlevingscontract afsluiten en daarin regelen dat bepaalde zaken na het overlijden van de ene partner eigendom van de andere partner worden. Dat heet ook wel een verblijvingsbeding. Dit betekent dat iemand met wie de overledene samenwoonde misschien toch erfbelasting moet betalen, ook als hij geen erfgenaam is.

Voorbeeld

Jeroen en Jasper zijn vrienden en wonen samen. Ze hebben een samenlevingscontract. In dit contract staat dat als 1 van hen overlijdt, de ander de woning krijgt die zij samen hebben gekocht. Jeroen overlijdt, hij laat de helft van de woning en een spaarrekening van € 40.000 na. Er is geen testament. Op basis van het samenlevingscontract wordt Jasper eigenaar van de hele woning. Het bedrag op de spaarrekening gaat naar de erfgenamen van Jeroen. De erfgenamen van Jeroen betalen erfbelasting over € 40.000. Jasper betaalt erfbelasting over de WOZ-waarde van de helft van de woning.

2.2 Erven met testament

Heeft de overledene een testament gemaakt? Dan is daarin zelf geregeld wie wat krijgt. De overledene kan hebben bepaald dat personen erven die volgens de wet niet automatisch erfgenamen zijn. Of dat iemand meer erft dan het geval zou zijn als er geen testament was. De overledene kan ook hebben bepaald dat personen die zonder testament iets zouden erven, helemaal niets krijgen. Hierop is 1 uitzondering: kinderen hebben recht op hun legitieme portie.

2.2.1 Legitieme portie

Kinderen hebben recht op hun 'legitieme portie'. Dit is de helft van het erfdeel waar kinderen recht op zouden hebben als er geen testament was (zie 2.1).

Heeft de overledene in het testament bepaald dat 1 of meer kinderen niets erven? Dan kunnen zij in bepaalde situaties hun legitieme portie opeisen. De legitieme portie geeft alleen recht op geld, niet op spullen. Een kind heeft na overlijden 5 jaar de tijd om de legitieme portie op te eisen. Doet het kind dat niet binnen 5 jaar, dan vervalt het recht op dat deel van de erfenis.

Voorbeeld

Herbert overlijdt. Zijn erfenis bestaat uit een woning met een WOZ-waarde van € 200.000 en een bankrekening met € 100.000. De enige nog levende familieleden van Herbert zijn zoon Raymond en dochter Magda. Herbert heeft in zijn testament bepaald dat de hele erfenis naar Raymond gaat. Magda eist haar legitieme portie op. Als er geen testament zou zijn, dan zou Magda recht hebben op de helft van (€ 200.000 + € 100.000 =) € 300.000, dus € 150.000. Haar legitieme portie is daar weer de helft van, dus € 75.000.

2.3 Hebt u vragen?

Op belastingdienst.nl/erfbelasting vindt u meer informatie. Of bel de BelastingTelefoon voor nabestaanden: 0800 - 235 83 54. Wilt u uw burgerservicenummer (bsn) bij de hand houden? Dan kunnen wij u sneller helpen.

B Uitleg bij de vragen in het aangifteformulier

Hoe vult u de vragen in?

Vul bij vraag 1 gegevens van de overledene in. Ga daarna verder met de volgende vragen. Hebt u bij een vraag niet genoeg ruimte? Stuur dan een bijlage mee waarop u aangeeft om welke vraag het gaat en beantwoord de vraag volledig op die bijlage. Zet op elke bijlage bovenaan de naam en het bsn van de overledene. Stuur uw bijlagen mee met de aangifte.

Op het formulier staan 4 keer de vragen 4a tot en met 4h. Bij deze vragen kunt u van maximaal 4 verkrijgers de gegevens invullen. Doet u aangifte voor meer dan 4 verkrijgers? Maak dan eerst kopieën van de niet-ingevulde bladzijden met de vragen 4a tot en met 4h. Deze kopieën kunt u gebruiken voor de gegevens van de andere verkrijgers. Zet op elke kopie bovenaan eerst het bsn van de overledene en stuur de kopieën mee met het aangifteformulier.

Als u een buitenlands adres invult, moet u ook een landcode invullen. Deze landcode bestaat altijd uit 3 letters. In onderdeel C van deze toelichting vindt u een lijst met landcodes. Staat het land niet in de lijst? Vermeld dan als landcode XXX.

Voor veel vragen vindt u hierna een toelichting. Deze toelichting helpt u bij het invullen van de aangifte erfbelasting.

1 Gegevens van de overledene

Vul bij vraag 1a de naam in van de overledene, het bsn en de overlijdensdatum.

1b **Getrouwd of geregistreerd partner**

Vul deze vraag in als de overledene op de datum van overlijden getrouwd was of een geregistreerd partner had.

U hoeft vraag 1b niet in te vullen als:

- de overledene een notarieel samenlevingscontract had met diens partner
- de overledene samen met een partner of huisgenoot op hetzelfde adres stond ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente

Finaal verrekenbeding

Was de overledene getrouwd op huwelijkse voorwaarden? Of hadden de overledene en de partner een geregistreerd partnerschap en hadden zij partnerschapsvoorwaarden? Dan kan het zijn dat overledene en partner samen een finaal verrekenbeding hebben. Dit betekent dat bij overlijden het gezamenlijke vermogen verdeeld wordt op dezelfde manier als wanneer ze in gemeenschap van goederen waren getrouwd. Of op dezelfde manier als wanneer zij geen partnerschapsvoorwaarden hadden. Sommige zaken kunnen buiten deze verdeling gehouden worden, zoals het vermogen dat 1 van de partners al had voordat zij gingen trouwen.

U vindt de informatie over een finaal verrekenbeding in de huwelijkse of partnerschapsvoorwaarden.

1c **Had de overledene kinderen?**

Het gaat hier om kinderen die:

- door geboorte of erkenning eigen kind van de overledene zijn
- door de overledene zijn geadopteerd

Het kan zijn dat een (klein)kind van overledene nog niet geboren is. Voor dit kind kunt u pas aangifte erfbelasting doen als het geboren is. U kunt ons via de BelastingTelefoon voor nabestaanden laten weten dat er een ongeboren kind is.

Let op!

Het gaat hier **niet** om pleegkinderen of stiefkinderen.

Is 1 van deze kinderen eerder overleden dan diens overleden ouder?

Het kan zijn dat een kind is overleden vóór diens ouder.

Had dit overleden kind zelf kinderen?

De echtgenoot of geregistreerd partner en de kinderen van de overledene komen als 1e in aanmerking om van de overledene te erven. Maar als 1 van de kinderen al eerder is overleden, kan diens deel van de erfenis naar diens kinderen gaan. Het gaat dan dus om de kleinkinderen van de overledene voor wie u nu aangifte doet.

1d **Had de overledene een testament?**

Vul de gegevens in van de notaris die het testament heeft opgemaakt en de datum van het testament. Vul ook het protocolnummer in.

Protocolnummer van een notaris in functie

Het nummer van een notaris in functie vindt u op [registernotariaat.nl](https://www.registernotariaat.nl) in het *Register notariaat*. Het actieve protocolnummer is dat waar geen 'Datum eind' bij staat. Hebt u ook een adres nodig? Ga dan naar [notaris.nl](https://www.notaris.nl) en vul de plaatsnaam in bij 'Zoek een notaris'. U ziet dan van elk kantoor in de regio het adres.

Protocolnummer van een notaris die gestopt is

De opvolger van een notaris die gestopt is, vindt u op [notaris.nl](https://www.notaris.nl) in het opvolgersarchief. Daar ziet u een naam, kantoor en adres. Die gegevens gebruikt u vervolgens om het protocolnummer te zoeken op [registernotariaat.nl](https://www.registernotariaat.nl) in het *Register notariaat*. Staan er meerdere nummers en komt u er niet uit? Neem dan contact op met het notariskantoor.

2 Gegevens gemachtigde

Vul de gegevens in van de gemachtigde. De gemachtigde is degene die namens zichzelf of meerdere verkrijgers aangifte doet.

Is er een executeur? Vul hier dan de gegevens van de executeur in.

Landcode

Als u een buitenlands adres invult, moet u ook een landcode invullen. Deze landcode bestaat altijd uit 3 letters. In onderdeel C van deze toelichting vindt u een lijst met landcodes. Staat het land niet in de lijst? Vermeld dan als landcode XXX.

Burgerservicenummer (bsn)

Het bsn staat op 1 van de volgende documenten:

- Nederlands identiteitsbewijs, zoals een paspoort, identiteitskaart of rijbewijs
- een aanslag inkomstenbelasting of een aangiftebrief
- Nederlandse loonstrook, jaaropgaaf, zorgpas of zorgpolis

Beconnummer

Elke belastingconsulent heeft een beconnummer. U vindt het beconnummer bijvoorbeeld op de factuur.

3 Voor wie doet u aangifte?

Bent u executeur en doet u aangifte voor alle verkrijgers? Geef dan aan voor hoeveel verkrijgers u aangifte doet. Bent u zelf ook verkrijger? Tel uzelf dan ook mee.

Let op!

De erfgenamen moeten ook aangifte doen voor andere verkrijgers die zelf geen aangifte hoeven te doen, zoals legatarissen en legitimarissen.

3b Zijn er verkrijgers waarvoor u geen aangifte doet?

Bij vraag 3b vult u de gegevens in van de verkrijgers voor wie u geen aangifte doet.

Gaat het om een instelling? Vul dan de naam van de instelling in bij 'achternaam' en het RSIN (niet verplicht).

Legitieme portie

Heeft de overledene in het testament bepaald dat 1 of meer kinderen niets erven? Dan kunnen zij in bepaalde situaties hun legitieme portie opeisen. Dit is de helft van het erfdeel waar kinderen recht op zouden hebben als er geen testament was. Kruis 'Ja' aan als de verkrijger voor wie u geen aangifte doet, een beroep doet op diens legitieme portie.

RSIN

RSIN staat voor Rechtspersonen en Samenwerkingsverbanden Informatie Nummer. Een RSIN bestaat uit 9 cijfers.

Instellingen en bedrijven die ingeschreven staan bij de Kamer van Koophandel krijgen altijd een RSIN, behalve eenmanszaken.

Soms plaatst een organisatie haar RSIN of fiscaal identificatienummer op haar eigen website.

3c Naar wie wilt u dat wij de erfbelastingaanslag sturen?

Geef aan naar wie wij de aanslag erfbelasting kunnen sturen. Er zijn 2 mogelijkheden:

- Iedere ontvanger van (een deel van) de erfenis krijgt een eigen belastingaanslag.
- Wij sturen de belastingaanslag(en) naar de executeur of naar de gemachtigde.

Let op!

Geeft u een adres in het buitenland op? Houd er dan rekening mee dat de aanslag later bezorgd kan worden, waardoor u minder tijd hebt om bezwaar te maken.

3d Ondertekening door executeur of gemachtigde

Bent u executeur of gemachtigd om voor meerdere verkrijgers aangifte te doen? Dan ondertekent u het formulier bij vraag 3e. De verkrijgers voor wie u aangifte doet, hoeven het formulier bij vraag 4h niet zelf te ondertekenen. U hoeft de machtiging ook niet mee te sturen met het aangifteformulier.

4 Gegevens verkrijgers

Bij deze vragen vult u de gegevens in van de verkrijgers voor wie u aangifte erfbelasting doet. Verkrijgers zijn alle personen en/of instellingen die iets krijgen uit de nalatenschap van de overledene. Lees meer in onderdeel A bij 1.1.

In het aangifteformulier is ruimte voor de gegevens van 4 verkrijgers (4 keer vraag 4a tot en met 4h). Doet u aangifte voor meer dan 4 verkrijgers? Maak dan eerst kopieën van de niet-ingevulde bladzijden met de vragen 4a tot en met 4h. Deze kopieën kunt u gebruiken voor de gegevens van de andere verkrijgers. Vermeld op elke kopie het bsn van de overledene en stuur de kopieën mee met het aangifteformulier.

4a Gegevens persoon of instelling

Vul hier de gegevens in van de verkrijger.

Hebt u als verkrijger geen burgerservicenummer (bsn)?

Verkrijgers die in het buitenland wonen, hebben soms geen bsn. Wie in het verleden in Nederland heeft gewoond of gewerkt, heeft dat meestal wel. Het bsn staat op 1 van de volgende documenten:

- Nederlands paspoort, identiteitskaart of rijbewijs
- een aanslag inkomstenbelasting of een aangiftebrief die u van ons hebt ontvangen
- uw Nederlandse loonstrook, jaaropgaaf, zorgpas of zorgpolis

Als u geen bsn hebt, dan moet u dit aanvragen. Stuur ons dan een brief met de volgende gegevens:

- de reden waarom u het bsn nodig hebt (bijvoorbeeld 'aangifte erfbelasting doen')
- uw adresgegevens in het buitenland
- het telefoonnummer of e-mailadres waarop we u kunnen bereiken (voor als we vragen hebben)
- een kopie van een geldig identiteitsbewijs
- een (kopie) woonplaatsverklaring van uw woonland (via de gemeente waar u woont) in het Nederlands, Duits of Engels

Let op!

De woonplaatsverklaring mag niet ouder zijn dan 6 maanden.

Uw brief stuurt u naar:

Belastingdienst buitenland
Afdeling Klantregistratie
Postbus 2891
6401 DJ Heerlen
The Netherlands

Zodra uw aanvraag binnen is, duurt het ongeveer 8 weken voordat u uw bsn in huis hebt.

Wilt u een bsn aanvragen voor iemand die in het buitenland woont?

Dat kan. Die persoon moet dan wel schriftelijk verklaren dat die u machtigt een bsn aan te vragen. Op deze machtigingsverklaring moet een datum staan en de handtekening van die persoon. Daarnaast vragen wij om een kopie van het ID of paspoort van diegene. U stuurt deze gegevens mee met uw brief.

We sturen het bsn naar degene voor wie u het hebt aangevraagd.

Is er sprake van een nog niet-geboren verkrijger?

Dan kunt u voor dit kind nu nog geen aangifte doen. Dat gaat pas als het kind is geboren. U kunt ons via de BelastingTelefoon voor nabestaanden laten weten dat er een ongeborn kind is.

4c Relatie met de overledene

Hier geeft u aan wat de relatie van de verkrijger met de overledene is. In onderdeel D van deze toelichting vindt u een begrippenlijst met uitleg over de relaties die worden genoemd bij deze vraag. Bent u broer of zus van de overledene? Kruis dan aan: 'Anders'.

4d Erfdeel, legaten en legitieme portie

Hier geeft u het erfdeel aan dat de verkrijger krijgt volgens de wet of volgens het testament.

Voorbeeld erfdeel volgens de wet

Er is geen testament en de verkrijgers zijn de 4 kinderen van de overledene. Ieder kind erft 1/4 deel of 25%.

Voorbeeld erfdeel volgens een testament

In het testament staat dat u 1/10 krijgt van de erfenis van de overledene. Uw erfdeel is dus 1/10 deel of 10%.

In onderdeel A vindt u bij 2.1.4 meer uitleg over de wettelijke verdeling.

Legitieme portie

Een legitimaris heeft recht op een in de wet bepaald deel van de nalatenschap (dat heet ook wel wettelijk erfdeel of legitieme portie). Kinderen zijn de belangrijkste groep legitimarissen.

Ook als een kind onterfd is, heeft het recht op de legitieme portie en kan het bezwaar maken na het overlijden.

Uitstel van betaling bij wettelijke verdeling of blote eigendom van een woning

Verkrijgers kunnen bijvoorbeeld in deze 2 situaties uitstel van betaling krijgen voor de erfbelasting:

- als de partner de woning van de overledene erft, en de kinderen daardoor een vordering op die partner krijgen
- als iemand (meestal de partner) het vruchtgebruik van de woning van de overledene krijgt en andere verkrijgers de blote eigendom

In onderdeel D van deze toelichting vindt u een begrippenlijst met uitleg over vruchtgebruik en blote eigendom.

Uitstel van betaling als de partner de woning erft

Erft de partner de woning van de overledene omdat de overledene dat in het testament heeft bepaald of omdat de wettelijke verdeling geldt? Dan krijgen de kinderen een vordering op die partner. Het kan dan zijvindt u in de begrippenlijst meer uitlegbetalen. De partner moet dan de erfbelasting van de kinderen betalen. De partner kan echter uitstel van betaling krijgen als aan de volgende 3 voorwaarden wordt voldaan:

- De erfenis van de overledene bestaat hoofdzakelijk uit de woning.
- De aanslag erfbelasting kan niet worden betaald uit de rest van de erfenis.
- De partner kan de erfbelasting niet betalen.

Uitstel van betaling als verkrijgers de blote eigendom van de woning krijgen

De overledene kan in het testament bepaald hebben dat een verkrijger het vruchtgebruik krijgt van een woning en een andere verkrijger de blote eigendom. De verkrijger die de blote eigendom erft, moet over de waarde van die blote eigendom erfbelasting betalen. Als de blooteigenaar de erfbelasting niet kan betalen, moet de vruchtgebruiker de erfbelasting betalen. De vruchtgebruiker kan echter uitstel van betaling krijgen als aan de volgende 3 voorwaarden wordt voldaan:

- De erfenis van de overledene bestaat hoofdzakelijk uit de woning.
- De aanslag erfbelasting kan niet worden betaald uit de rest van de erfenis.
- De vruchtgebruiker kan de erfbelasting niet betalen.

In onderdeel D van deze toelichting vindt u in de begrippenlijst meer uitleg over vruchtgebruik en blote eigendom.

Op belastingdienst.nl/erfbelasting vindt u meer informatie over uitstel van betaling.

Invorderingsrente

Over het bedrag waarvoor u uitstel krijgt, moet u invorderingsrente betalen. Op belastingdienst.nl wordt ieder kwartaal de hoogte van deze rente gepubliceerd.

4e De verkrijger krijgt 1 of meer legaten

Een legaat is een bepaald onderdeel van de erfenis, bijvoorbeeld een kostbaar voorwerp, waarvan de overledene in het testament of codicil heeft vastgelegd dat het naar een bepaalde persoon gaat. Een legaat kan ook een geldbedrag zijn, maar dat kan alleen in een testament zijn vastgelegd en niet in een codicil. Er bestaan 2 soorten legaten:

- legaten vrij van recht
- legaten niet vrij van recht

Legaat ten laste van een andere verkrijger

Een legaat kan ten laste komen van de hele nalatenschap of van een andere verkrijger. Het gaat dan om bijvoorbeeld een kleinkindlegaat (van ouder naar kind) of een afvullegaat (van kind naar de ouder).

Of een legaat ten laste komt van een andere verkrijger leest u in het testament van de overledene. Komt het legaat ten laste van meer dan 1 verkrijger? Bijvoorbeeld in het geval van een afvullegaat ten laste van de erfdelen van 3 kinderen? Vul dan van elke verkrijger het bsn in.

Legaten vrij van recht

Een legaat is vrij van recht als degene die het legaat krijgt niet zelf erfbelasting over het legaat hoeft te betalen, maar de erfbelasting uit de erfenis moet worden betaald door alle verkrijgers. Of een legaat vrij van recht is, staat altijd in het testament. U geeft hier de waarde aan van het legaat zonder rekening te houden met de erfbelasting die over het legaat moet worden betaald. Vul de nettowaarde in die in het testament staat.

Legaten niet vrij van recht

Moet de ontvanger van een legaat daarover zelf erfbelasting betalen? Dan spreken we over een 'legaat niet vrij van recht'.

4f Inbreng van een schenking in de nalatenschap

Soms wordt een schenking gedaan bij leven met een inbrengverplichting in de nalatenschap. Dat is dan vastgelegd in de schenkingsovereenkomst of dit wordt later in het testament bepaald.

De inbreng vindt niet plaats door de schenking daadwerkelijk in de nalatenschap te brengen, maar door de waarde ervan te verrekenen met het erfdeel. Het erfdeel wordt daarmee verlaagd hooguit tot nul.

Voorbeeld

De nalatenschap is € 100.000. De erflater heeft 2 kinderen. Kind A heeft tijdens leven een schenking met inbrengverplichting gehad van € 50.000. Kind B heeft geen schenking gehad. De fictieve nalatenschap is € 150.000 en daarmee wordt het erfdeel van elk kind € 75.000. Het erfdeel van kind A wordt met € 50.000 verminderd tot bruto schenking op papier € 25.000. Het erfdeel van kind B is bruto € 75.000.

4g Ondertekening door de erfgenaam

Als er geen executeur of gemachtigde is, ondertekent iedere erfgenaam op de bladzijde waarop de gegevens van die persoon ingevuld zijn.

Doet een erfgenaam ook aangifte voor een legataris of kind dat beroep doet op diens legitieme portie? Dan hoeft diegene niet zelf te ondertekenen.

5 Samenstelling van de erfenis

Bij vraag 5a tot en met 5s geeft u de waarde aan van het vermogen van de overledene op de overlijdensdatum. Het vermogen van een persoon bestaat uit alle bezittingen en schulden van diegene. De verschillende delen van een vermogen worden 'vermogensbestanddelen' genoemd. Voorbeelden van vermogensbestanddelen zijn een woning, een bankrekening, een aandelenpakket, een hypotheek.

Echtgenoot of geregistreerd partner

Stonden de overledene en diens partner bij de burgerlijke stand van de gemeente ingeschreven als geregistreerd partners? Dan is dat voor de belasting hetzelfde als wanneer ze getrouwd waren.

Let op!

Echtgenoot of geregistreerd partner zijn, is niet hetzelfde als:

- samenwonen met een notarieel samenlevingscontract
- staan ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente

Gemeenschappelijk vermogen of privévermogen

Was de overledene getrouwd of geregistreerd partner zonder huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden? Dan zijn de bezittingen van de overledene en diens echtgenoot of geregistreerd partner meestal gemeenschappelijk vermogen.

Was de overledene getrouwd of geregistreerd partner met huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden? Dan zijn de bezittingen meestal privévermogen van de overledene.

Let op!

In veel huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden is een verrekenbeding opgenomen. Meestal ontstaat hierdoor een schuld in geld van de overledene aan de echtgenoot of geregistreerd partner. Deze schuld geeft u aan bij vraag 5q.

Er kan ook een schuld van de echtgenoot of geregistreerd partner aan de overledene ontstaan. De overledene heeft dan een vordering op de echtgenoot of geregistreerd partner. Deze vordering geeft u als bezitting aan bij vraag 5j.

Had de overledene geen echtgenoot of geregistreerd partner? Dan zijn de bezittingen van de overledene privévermogen.

Gemeenschappelijk vermogen of gezamenlijk vermogen

Gemeenschappelijk vermogen is iets anders dan gezamenlijk vermogen.

U hebt gemeenschappelijk vermogen als u:

- getrouwd of geregistreerd partner bent zonder huwelijkse of partnerschapsvoorwaarden
- samen met uw echtgenoot of geregistreerd partner eigenaar bent van een bezitting

Voor de wet zijn u en uw echtgenoot of geregistreerd partner dan eigenaar. Hebt u bijvoorbeeld met uw echtgenoot of geregistreerd partner een huis gekocht, dan is het hele huis van u allebei.

U hebt gezamenlijk vermogen als:

- u samen met andere personen eigenaar bent van een bezitting
- u en deze andere personen geen echtgenoot of geregistreerd partner van elkaar zijn

Voor de wet zijn er dan verschillende eigenaren. Hebt u bijvoorbeeld met 2 zakenvrienden een vakantiewoning gekocht, dan is ieder voor 1/3 eigenaar van de vakantie-woning.

Hieronder vindt u voorbeelden van mogelijke situaties.

Voorbeeld 1: getrouwd, geen huwelijkse voorwaarden, alleen gemeenschappelijk vermogen

Jet en Annelies zijn getrouwd. De woning waarin ze wonen, hebben ze samen gekocht. Jet komt te overlijden. De woning heeft een WOZ-waarde van € 400.000. U doet aangifte erfbelasting voor de erfgenamen van Jet. Er zijn geen waardeverminderende factoren. Vul de waarde van de onroerende zaak bij vraag 5c als volgt in:

- € 400.000 als 'gemeenschappelijk'
- € 0 als 'privé'

Voorbeeld 2: getrouwd, geen huwelijkse voorwaarden, ook privévermogen

Ans en Frans zijn getrouwd. De woning waarin ze wonen, hebben ze samen gekocht. Ans heeft uit een erfenis van haar vader een bankrekening gekregen met € 100.000. De vader van Ans heeft in zijn testament bepaald dat de bankrekening altijd privévermogen van Ans blijft. Ans komt te overlijden. De woning heeft een WOZ-waarde van € 400.000. U doet aangifte erfbelasting voor de erfgenamen van Ans. Er zijn geen waardeverminderende factoren. Vul de waarde van de onroerende zaak bij vraag 5c als volgt in:

- € 400.000 als 'gemeenschappelijk'
- € 100.000 als 'privé'

Voorbeeld 3: getrouwd, geen huwelijkse voorwaarden, gezamenlijk vermogen en gemeenschappelijk vermogen

Jan is getrouwd met Fientje. Jan heeft een woning gekocht met zijn broer Klaas, die niet getrouwd is. Jan is voor 1/4 deel eigenaar van de woning en Klaas voor 3/4 deel. Het deel van Jan is gemeenschappelijk vermogen van Jan en Fientje.

Jan komt te overlijden. De woning heeft een WOZ-waarde van € 400.000. U doet aangifte erfbelasting voor de erfgenamen van Jan. Er zijn geen waardeverminderende factoren. Vul de waarde van de onroerende zaak bij vraag 5c als volgt in:

- € 100.000 (1/4 van € 400.000) als 'gemeenschappelijk'
- € 0 als 'privé'

Voorbeeld 4: niet getrouwd, gezamenlijk vermogen

De situatie is hetzelfde als in voorbeeld 3, maar nu komt Klaas te overlijden. U doet aangifte erfbelasting voor de erfgenamen van Klaas. Er zijn geen waardeverminderende factoren. Vul de waarde van de onroerende zaak bij vraag 5c als volgt in:

- € 0 als 'gemeenschappelijk'
Klaas was namelijk niet getrouwd.
- € 300.000 (3/4 van € 400.000) als 'privé'

Voorbeeld 5: samenwonend

Liesbeth en Petra zijn niet getrouwd en geen geregistreerd partners. Ze hebben samen een woning gekocht en zijn ieder voor de helft eigenaar geworden.

Petra komt te overlijden. U doet aangifte erfbelasting voor de erfgenamen van Petra. De woning heeft een WOZ-waarde van € 400.000. Er zijn geen waardeverminderende factoren. Vul de waarde van de onroerende zaak bij vraag 5c als volgt in:

- € 0 als 'gemeenschappelijk'
Petra was namelijk niet getrouwd.
- € 200.000 (1/2 van € 400.000) als 'privé'

Voorbeeld 6: samenwonend en samenlevingscontract met verblijvingsbeding

Liesbeth en Petra zijn niet getrouwd en geen geregistreerd partners. Ze hebben wel een samenlevingscontract laten opmaken door een notaris. Liesbeth en Petra hebben samen een woning gekocht en zijn ieder voor de helft eigenaar. In het samenlevingscontract van Liesbeth en Petra staat een zogenoemd verblijvingsbeding. Ze hebben afgesproken dat wanneer 1 van hen overlijdt, haar aandeel in de woning eigendom wordt van de ander, tegen een vergoeding van € 100.000.

Petra komt te overlijden. U doet aangifte erfbelasting voor de erfgenamen van Petra. De woning heeft een WOZ-waarde van € 400.000. U vult bij vraag 5c niets in. U telt het bedrag dat Liesbeth moet betalen, € 100.000, op bij de waarde van de vordering bij vraag 5j.

5a tot en met 5m Waarde van de bezittingen

Bij deze vragen geeft u de waarde aan van de bezittingen van de overledene op de dag van overlijden.

Let op!

Had de overledene alleen de blote eigendom van een vermogensbestanddeel? Bereken dan de waarde van het vermogensbestanddeel met behulp van tabel C in onderdeel E van deze toelichting.

Hoe bepaalt u de waarde in het economisch verkeer van bezittingen?

De waarde in het economisch verkeer wordt ook wel marktwaarde genoemd. Meestal moet u uitgaan van de marktwaarde op de dag van overlijden. De marktwaarde is de hoogste prijs die u voor een bezitting zou kunnen krijgen als u die verkocht. Als u moet uitgaan van een andere waarde, geven wij dit aan.

Verzoek vooroverleg waardering onroerende zaak

Wilt u zekerheid over de waarde van een onroerende zaak? Dan kunt u vragen om vooroverleg met de Belastingdienst. Dit vooroverleg kan leiden tot een standpuntbepaling van de Belastingdienst. Of tot een vaststellings-overeenkomst waarin staat hoe het recht in een specifiek geval toegepast wordt.

U doet de aanvraag met het formulier 'Verzoek vooroverleg' dat u via belastingdienst.nl kunt downloaden. U vindt daar ook een checklist waarin staat welke gegevens u minimaal moet vermelden in uw verzoek om vooroverleg. Stuur het formulier 'Verzoek vooroverleg' en de bijlagen naar:

Belastingdienst/Erfbelasting
Postbus 4660
5061 ER Eindhoven

5a Woning of onroerende zaak

Bij vraag 5a vult u de onroerende zaken in die de overledene had op de overlijdensdatum. Het gaat bijvoorbeeld om:

- een eigen woning (koopwoning)
- een vakantiehuis
- een verhuurde (vakantie)woning
- een garagebox
- een stuk grond
- een landgoed
- een aan een onderneming ter beschikking gesteld pand (TBS-pand)

Het gaat hierbij om onroerende zaken in Nederland en in het buitenland.

Landgoederen

Is 1 van de onroerende zaken een landgoed dat valt onder de Natuurschoonwet (NSW)? Vul dan ook vraag 5e in.

5a.6 WOZ-waarde of waarde in het economisch verkeer

Voor woningen vult u de WOZ-waarde in en voor bijvoorbeeld bedrijfspanden, een onbebouwd stuk grond of een onroerende zaak in het buitenland de waarde in het economisch verkeer.

Let op!

Vul de waarde ook in bij vraag 5c, na aftrek van de waardeverminderende factoren zoals verhuur, pacht of erfpacht.

Waardering woningen

Voor de waardering van een woning mag u bij vraag 5a.6 kiezen tussen:

- de WOZ-waarde 2023
De gemeente verstuurt deze WOZ-waarde begin 2023, de peildatum is 1 januari 2022.
- de WOZ-waarde 2024
De gemeente verstuurt deze WOZ-waarde begin 2024, de peildatum is 1 januari 2023.

U kunt de waarde meestal ook online via wozwaardeloket.nl opzoeken.

Als de WOZ-waarde 2024 nog niet bekend is

Hebt u de WOZ-waarde 2024 met peildatum 2023 nog niet ontvangen van de gemeente? Dan vult u de WOZ-waarde 2023 met peildatum 2022 in. Blijkt later dat de WOZ-waarde van 2024 lager is? Dan kunt u bezwaar maken tegen de eerder opgegeven waarde, ook als de bezwaartermijn van 6 weken is verstreken. Wij verminderen dan de aanslag.

Let op!

Was de overledene voor een deel eigenaar van de woning? Vul dan dat deel van de waarde van de woning in. Als de overledene bijvoorbeeld voor 1/6 deel eigenaar was van een woning met een waarde van €360.000, vult u bij vraag 5a.6 (1/6 van €360.000 =) €60.000 in.

Hebt u bezwaar gemaakt tegen de WOZ-waarde?

Hebt u bij de gemeente bezwaar gemaakt omdat u het niet eens was met de WOZ-waarde die de gemeente heeft vastgesteld? En is uw bezwaar toegewezen? Dan mag u uitgaan van de nieuw vastgestelde WOZ-waarde. Hebt u nog geen reactie gekregen van de gemeente? Vul dan de WOZ-waarde in die de gemeente eerder heeft vastgesteld. Als later blijkt dat de gemeente een lagere WOZ-waarde vaststelt, kunt u bezwaar maken tegen de eerder opgegeven waarde, ook na de bezwaartermijn van 6 weken. Wij verminderen dan de aanslag.

Woningen waaraan na 1 januari 2023 iets is veranderd

Hierbij moet u denken aan woningen in aanbouw en woningen die zijn verbouwd, afgebroken of onderdeel zijn geworden van een andere onroerende zaak na 1 januari van het jaar van overlijden. Voor deze woningen vult u niet de WOZ-waarde in, maar de waarde in het economisch verkeer op de dag van overlijden.

Woningen die worden verhuurd en waarvan de huurder huurbescherming geniet, of woningen die worden verpacht

Voor de berekening van de waarde die u moet aangeven, gebruikt u tabel D uit onderdeel E (Tabellen en rekenhulpen) van deze toelichting. Dit geldt alleen als de waarde van de woning omlaag gaat omdat ze wordt verhuurd of verpacht. Dus niet wanneer de woning slechts korte tijd wordt verhuurd, zoals bij een vakantiewoning.

Verhuurde woningen die deel uitmaken van een gebouw en die niet als een afzonderlijke zaak kunnen worden overgedragen

Het gaat hier bijvoorbeeld om onzelfstandige wooneenheden. Het gaat hier dus niet om reguliere flatwoningen (appartementen). Voor de berekening van de waarde gebruikt u tabel D uit onderdeel E (Tabellen en rekenhulpen) van deze toelichting. De WOZ-waarde bij stap 1 in tabel D vermindert u eerst met €20.000.

Let op!

Bent u huurder of pachter van een woning en erft u deze woning? Dan moet u altijd de WOZ-waarde invullen.

Onroerende zaken waarvan de overledene (voor een deel) de blote eigendom had

Was de overledene wel (voor een deel) eigenaar van een vermogensbestanddeel, maar mocht de overledene geen gebruik maken van dit vermogensbestanddeel of de opbrengsten ervan? Dan had de overledene (voor een deel) de blote eigendom van dit vermogensbestanddeel. In deze situatie maakt u gebruik van tabel C uit onderdeel E van deze toelichting.

Serviceflat

Is de eigen woning een serviceflat? En is de marktwaarde ten minste 30% lager dan de WOZ-waarde? Dan mag u uitgaan van de marktwaarde.

Wat is een serviceflat?

Een serviceflat is een woning met extra voorzieningen die verplicht worden afgenomen. Dit zijn bijvoorbeeld maaltijden, een alarmservice en voorzieningen voor persoonlijke verzorging, zoals een kapper.

Vakantiewoningen en garageboxen

Voor vakantiewoningen en garageboxen geldt de WOZ-waarde. Voor andere onroerende zaken vult u de marktwaarde in.

Had de overledene landbouwgrond en is die grond verpacht? Houd daar dan rekening mee als u de waarde van deze onroerende zaken vaststelt.

Let op!

Hoort een onroerende zaak bij het ondernemingsvermogen van de overledene? Geef de waarde van deze onroerende zaak dan niet op bij vraag 5a. Ondernemingsvermogen geeft u aan bij vraag 5k en vraag 11.

Landgoederen

Is 1 van de onroerende zaken waarvan u bij vraag 5a de waarde aangeeft, een landgoed? Vul dan ook vraag 5e in.

Woning van de overledene in het buitenland

Voor de woning van de overledene in het buitenland vult u de waarde in het economisch verkeer in.

Onroerende zaken in het buitenland

Had de overledene onroerende zaken in het buitenland, bijvoorbeeld een tweede woning? Dan vult u hier de waarde in het economisch verkeer in.

5b Waardeverminderende factoren onroerende zaak

In onderdeel E van deze toelichting vindt u bij tabel D meer informatie over de waardering van een verhuurde of verpachte woning.

Uitzonderingen

In de volgende gevallen vult u niet de hele WOZ-waarde in, maar maakt u eerst een berekening:

- Voor de woning wordt erfpacht betaald.
- De woning wordt verhuurd en de huurder geniet huurbescherming.
- De woning wordt verpacht.
- De overledene had (voor een deel) de blote eigendom van een woning of een andere onroerende zaak.
- Een woning maakt deel uit van een gebouw en kan niet als een afzonderlijke zaak overgedragen worden.

Woningen waarvoor erfpacht moet worden betaald

Bij deze onroerende zaken geeft u de WOZ-waarde aan vermindert met 17 keer de jaarlijkse canon (vergoeding voor het erfpacht).

Voorbeeld

Stel, de jaarlijkse canon die u moet betalen is €2.500. De WOZ-waarde van uw woning is €250.000. U geeft aan: $€250.000 - (17 \times €2.500) = €42.500 = €207.500$.

Let op!

Wordt de canon jaarlijks aangepast? Neem dan voor de berekening de laatstbetaalde jaarlijkse canon. Is de canon afgekocht? Dan kunt u niets aftrekken van de WOZ-waarde.

5d Ter beschikking gesteld pand

Een ter beschikking gesteld pand is een pand dat door de overleden ondernemer vanuit diens privévermogen ter beschikking is gesteld aan een onderneming.

5e Landgoed dat valt onder de Natuurschoonwet (NSW)

Vul vraag 5e in als:

- de overledene een landgoed had dat valt onder de Natuurschoonwet (NSW)
- de verkrijgers in het bezit zijn gekomen van een landgoed en van plan zijn om dit als NSW-landgoed te laten rangschikken

Let op!

Het landgoed moet op het moment van overlijden voldoen aan de voorwaarden voor een NSW-rangschikking. U moet de rangschikking aanvragen vóórdat wij de aangifte erfbelasting hebben ontvangen, dat wil zeggen: binnen 8 maanden na de overlijdensdatum.

Op mijn.rvo.nl/natuurschoonwet kunt u de rangschikking van het landgoed aanvragen. Een executeur kan deze aanvraag namens de verkrijgers doen.

Op rvo.nl/natuurschoonwet vindt u een uitgebreide uitleg over het rangschikken van een NSW-landgoed en de voorwaarden.

5e.7 Waarde van het landgoed

Voor onroerende zaken die in gebruik zijn als woning is voor de erfbelasting de WOZ-waarde het uitgangspunt. Vul de waarde van een woning in bij vraag 5a.6.

Opstallen en landerijen worden gewaardeerd op de waarde in het economisch verkeer en op de bestemmingswaarde.

5e.8 Verkrijger van het landgoed

Wilt u voor dit landgoed een beroep doen op artikel 7 van de Natuurschoonwet of willen de verkrijgers een verzoek doen om het landgoed voort te zetten als NSW-landgoed? Vul dan hier de gegevens in van de verkrijger.

De bestemmingswaarde is een percentage van de waarde in het economisch verkeer. Dit percentage is verschillend, omdat rekening gehouden mag worden met:

- de instandhoudingskosten (de waarde van de verplichtingen die de instandhouding van de NSW-rangschikking met zich meebrengt)
- het gebruik
- de verhouding gebouwd/ongebouwd op het landgoed;
- de functie van de grond (bos/natuurterrein/landbouwgrond)
- het gebruik van de gebouwen en de grond (eigen gebruik of verhuurd/verpacht)

Wij leggen een aanslag erfbelasting op voor het NSW-landgoed, maar het verschuldigde bedrag wordt (op verzoek) 25 jaar lang niet ingevorderd. Hiervoor moet het landgoed wel 25 jaar als NSW-landgoed in stand worden gehouden en 25 jaar lang in bezit blijven.

5f Roerende zaken

Roerende zaken zijn bijvoorbeeld auto's, boten, verzamelingen, inboedels, sieraden, kunst en antiek. Vul hiervoor de marktwaarde in.

Vindt u het moeilijk om deze waarde te bepalen?

Kijk dan eens naar:

- catalogi van veilinghuizen
- verkoopsites als marktplaats.nl, ebay.nl of ebay.com
- waardevaststellingen door organisaties, zoals de ANWB-/BOVAG-koerslijst voor auto's
- verzekeringen die de overledene had voor waardevolle bezittingen, zoals kunst- of antiekverzamelingen. Bij dit soort verzekeringen zijn de bedragen waarvoor de bezittingen zijn verzekerd meestal een richtlijn om de werkelijke waarde te bepalen.

Verzoek vooroverleg waardering onroerende zaak

Wilt u zekerheid over de waarde van een onroerende zaak?

Dan kunt u vragen om vooroverleg met de Belastingdienst.

Dit vooroverleg kan leiden tot een standpuntbepaling van de Belastingdienst. Of tot een vaststellingsovereenkomst waarin staat hoe het recht in een specifiek geval toegepast wordt.

U doet de aanvraag met het formulier 'Verzoek vooroverleg' dat u via belastingdienst.nl kunt downloaden. U vindt daar ook een checklist waarin staat welke gegevens u minimaal moet vermelden in uw verzoek om vooroverleg.

Stuur het formulier 'Verzoek vooroverleg' en de bijlagen naar:

Belastingdienst/Erfbelasting

Postbus 4660

5061 ER Eindhoven

5g Bank- en spaarrekeningen

Hier vult u alle bank- en spaarrekeningen van de overledene in, zowel in Nederland als in andere landen.

5h Contant geld op de overlijdensdatum

Hier vult u de waarde in van het contant geld dat de overledene had op de overlijdensdatum.

5i Effectenrekening

Hier geeft u de waarde aan van:

- aandelen
- obligaties
- participaties in beleggingsfondsen
- aandelen of rechten in ondernemingen die geen aanmerkelijk belang vertegenwoordigen
- andere rechten in beleggingen of ondernemingen

Het gaat hier om beleggingen in Nederland en in het buitenland.

Meestal vindt u de bedragen die u moet aangeven op de opgaven van de bank of het fonds waarin de overledene belegde. Vraag bij de bank of het fonds naar een overzicht van de dag vóór de dag van het overlijden.

Van beleggingen die genoteerd staan aan de effectenbeurs, neemt u de slotkoers van de laatste beursdag vóór de dag van het overlijden. Als de overledene aandelen of andere rechten had in ondernemingen die niet aan de effectenbeurs genoteerd staan, dan gaat u uit van de marktwaarde.

Let op!

Had de overledene minimaal 5% van de aandelen in een onderneming, eventueel samen met diens echtgenoot of geregistreerd partner? Dan is er sprake van aanmerkelijk belang. Vul de waarde daarvan niet hier in, maar bij vraag 11.

5j Vorderingen

Bij vorderingen gaat het om geld dat de overledene nog tegoed had. Ook vorderingen tellen mee als deel van de erfenis. Voorbeelden zijn:

- geld dat de overledene aan iemand heeft geleend
Hierbij hoort ook rente die de lener moest betalen tot de dag van overlijden, maar nog niet betaald heeft.
- geld dat iemand schuldig is aan de overledene omdat de overledene diens deel van een erfenis nog niet heeft gekregen
Denk hierbij bijvoorbeeld aan een vordering die de overledene had op diens ouder. Had de overledene recht op een deel van een erfenis die nog niet is verdeeld? Vul dan de waarde van het deel van de overledene in bij vraag 5l.
- geld dat de overledene nog terugkrijgt van de Belastingdienst
- recht op een vergoeding uit een overeenkomst, zoals een vennootschaps- of maatschapscontract
- vordering van de overledene op de echtgenoot of geregistreerd partner door een verrekenbeding uit de huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden

Let op!

U vult niet alles in bij vorderingen:

- Lopende polissen geeft u aan bij vraag 5l. Dit zijn levensverzekeringen die doorlopen en niet vanwege het overlijden worden uitgekeerd, maar in de toekomst.
- Levensverzekeringen die vanwege het overlijden worden uitgekeerd, geeft u aan bij vraag 8a.
- Lijfrente- of pensioenuitkeringen geeft u aan bij vraag 10.

Geef ook aan of 1 of meer leningen direct opeisbaar zijn en of er voor deze leningen een lager rentepercentage dan 6% is afgesproken. Direct opeisbaar betekent dat de overledene het uitgeleende geld op elk moment kon terugvragen, dat wil zeggen binnen 1 jaar. Bij een niet-direct opeisbare lening is vooraf een opzegtermijn afgesproken van tenminste 1 jaar.

Soort rente

Kruis aan om welke soort rente het gaat:

- enkelvoudige rente
Er is sprake van enkelvoudige rente (of interest) als de echtgenoot of geregistreerd partner wél rente aan de verkrijgers betaalt over de schuld, maar niet over de rente over die schuld.
- samengestelde rente
Er is sprake van samengestelde rente (of interest) als de echtgenoot of geregistreerd partner niet alleen rente aan de verkrijgers betaalt over de schuld, maar ook over de rente over die schuld. Dit heet ook wel rente op rente.

Vul 0% in als er geen rentepercentage is afgesproken.

Als de rente van een vordering variabel is, beweegt de rente mee met de ontwikkelingen in de markt. Er is dan geen rentevaste periode afgesproken. Steeds moet de dan geldende rente worden betaald.

5k Ondernemingsvermogen

Deze vraag hoeft u alleen in te vullen als de overledene ondernemingsvermogen had. Vul in dat geval eerst vraag 11 in. Neem daarna de waarde over die u hebt ingevuld bij vraag 11f.3. Moet er een koopsom of inbrengsom worden betaald voor het ondernemingsvermogen? Verminder de waarde van het ondernemingsvermogen dan met dat bedrag. De koopsom of inbrengsom vult u in bij vorderingen (vraag 5j.3).

Wij gebruiken de begrippen 'onderneming', 'ondernemingsvermogen' en 'aanmerkelijk belang' zoals ze zijn vastgelegd in de Wet inkomstenbelasting 2001.

5l Andere bezittingen

Geef hier de waarde op van alle bezittingen van de overledene die nog niet zijn genoemd bij de vorige vragen. Het gaat hierbij om zaken als:

- lopende polissen
Dit zijn polissen die nog niet uitkeren. Hieronder vallen ook spaarbrieven en beleggingspolissen. U kunt de waarde van deze polissen op de datum van overlijden opvragen bij de instellingen waarbij de overledene de polissen heeft afgesloten.
- rechten van vergunningen, octrooien, auteursrechten

Voorbeeld auteursrecht

De overledene had een boek geschreven, een uitvinding gedaan of een lied gecomponeerd. Hier ontving hij regelmatig een vergoeding voor. Als het recht op die vergoeding overgaat naar de verkrijgers, geeft u de waarde van dit recht aan.

5m Nog niet-uitgekeerde erfenis (onverdeelde boedel)

Een niet-uitgekeerde boedel is een erfenis die nog niet is uitgekeerd. Het gaat hier bijvoorbeeld om een erfdeel dat de overledene tegoed had, maar nog niet had ontvangen.

Had de overledene nog recht op een nog niet-uitgekeerde erfenis? Vul dan bij vraag 5m de gegevens in van de persoon van wie de erfenis nog niet was uitgekeerd en de waarde van de niet-uitgekeerde erfenis op de overlijdensdatum.

Voorbeeld aandeel in nog niet-uitgekeerde erfenis bij een overlijden voor 1 januari 2003

Jakob, de vader van de overledene, is voor 1 januari 2003 overleden. Jakob was getrouwd zonder huwelijkse voorwaarden en had geen testament gemaakt. De erfgenamen waren toen: de moeder van de overledene, de overledene zelf en zijn zus. Jakob liet alleen een effectenportefeuille na. De helft van deze effectenportefeuille was eigendom van de moeder. De erfenis van Jakob bestond dan uit de andere helft van de effectenportefeuille. Iedere erfgenaam had recht op 1/3 van de erfenis. Maar deze erfenis is nooit uitgekeerd. Het erfdeel van de overledene voor wie u nu aangifte doet, is 1/3 van de helft van de waarde die de effectenportefeuille nu heeft. De waarde van dit aandeel geeft u bij deze vraag aan.

Voorbeeld aandeel in nog niet-uitgekeerde erfenis bij een overlijden na 1 januari 2003

Jakob, de vader van de overledene, is na 1 januari 2003 overleden. Jakob was getrouwd zonder huwelijkse voorwaarden en had geen testament gemaakt. De erfgenamen waren toen: de moeder van de overledene, de overledene zelf en zijn zus. De wettelijke verdeling was van toepassing. Jakob liet alleen een effectenportefeuille na. De helft van deze effectenportefeuille was eigendom van de moeder. De erfenis van Jakob bestond dan uit de andere helft van de effectenportefeuille. Iedere erfgenaam had recht op 1/3 van de erfenis. Het erfdeel van de overledene voor wie u nu aangifte doet, bestaat uit een vordering in geld op de moeder. De waarde van deze vordering is 1/3 van de helft van de waarde die de effectenportefeuille had op de dag van overlijden van Jakob. De waarde van de vordering geeft u bij deze vraag aan.

5n tot en met 5q Waarde van de schulden

Bij vraag 5n tot en met 5q geeft u de waarde van de schulden aan.

5n Hypotheken en andere schulden voor onroerende zaken

Vul hier het bedrag in van leningen die de overledene had afgesloten om de onroerende zaken te kopen die u hebt aangegeven bij vraag 5a. Het gaat hier meestal om hypotheekleningen. De bedragen van deze leningen staan op de overzichten van de instellingen of personen die het geld hebben geleend aan de overledene. Bij de hypotheekschuld mag u ook de rente optellen die de overledene tot de dag van overlijden had moeten betalen, maar nog niet betaald had.

Verzekering bij hypotheek

Had de overledene een verzekering afgesloten die was bedoeld om na diens overlijden de hypotheek helemaal of gedeeltelijk af te lossen? Kijk dan op de polis naar welke persoon of instelling de uitkering van deze verzekering gaat. Deze persoon of instelling wordt op de polis 'de 1e begunstigde' genoemd. Is de bank of een andere kredietverstrekker de 1e begunstigde? Trek dan het bedrag van de verzekeringsuitkering af van het bedrag van de hypotheekschuld. De uitkomst hiervan vult u in bij vraag 5n.2.

Is de bank niet de 1e begunstigde? Dan is de 1e begunstigde meestal de echtgenoot of geregistreerd partner van de overledene of iemand anders met wie de overledene samen de hypotheek heeft genomen. De echtgenoot of geregistreerd partner heeft meestal wel een overeenkomst met de bank getekend waarin die zich verplicht om de hypotheek met de uitkering af te lossen. In deze situatie vult u bij vraag 5n.1 de hypotheekschuld op de dag van overlijden in. De verzekeringsuitkering vult u in bij vraag 8a.

5o Schuld aan verkrijgers eerder overleden partner

U vult bij deze vraag een bedrag in als de overledene de erfdelen nog moet betalen aan de andere verkrijgers van de echtgenoot of geregistreerd partner die eerder is overleden. Vul ook de naam van de eerder overleden echtgenoot of partner in en de datum van overlijden.

Voorbeeld

Jan en Imke zijn getrouwd en hebben geen huwelijkse voorwaarden. Ze hebben 3 kinderen. Jan en Imke hebben samen een vermogen van € 400.000. Imke overlijdt in 2003, zonder testament. De helft van het gemeenschappelijk vermogen (€ 200.000) is van Jan. De andere helft (€ 200.000) gaat naar Jan en de kinderen. Zij hebben allen recht op 1/4 van de erfenis van Imke: (1/4 van € 200.000 =) € 50.000 per persoon. De wettelijke verdeling is van toepassing. Jan hoeft daarom de kinderen hun erfdeel nog niet uit te betalen, maar hij blijft het hen schuldig.

In 2023 overlijdt Jan. Hij laat alleen een woning na met een WOZ-waarde van € 500.000. De erfenis van Jan is nu: de waarde van de woning (€ 500.000) min de schuld aan zijn 3 kinderen (3 x € 50.000 = € 150.000). In totaal is Jans erfenis dus (€ 500.000 - € 150.000 =) € 350.000. Jan heeft een schuld van € 150.000 aan zijn 3 kinderen. Maar Jan heeft eerder al € 3.000 erfbelasting betaald over de erfdelen van de kinderen uit de erfenis van Imke. Hij heeft deze erfbelasting voorgeschoten voor de kinderen, waardoor zijn schuld aan hen lager is geworden. Bij vraag 5o vult u € 150.000 - € 3.000 = € 147.000 in.

Let op!

Weet u niet hoe groot de schuld aan de verkrijgers van de eerder overleden partner is? Als er aangifte erfbelasting is gedaan toen de echtgenoot of geregistreerd partner van de overledene overleed, kan een verkrijger of gemachtigde bij ons schriftelijk een kopie van die aangifte opvragen. Stuur daarvoor een brief naar de Belastingdienst. Met de kopie van die aangifte erfbelasting kunt u bepalen hoe groot de schuld van de overledene aan de erfgenamen was.

Hoe kunt u een kopie van de aangifte opvragen?

Stuur een brief naar:

Belastingdienst/Erfbelasting
Postbus 4660, 5601 ER Eindhoven

Zet in uw brief de volgende gegevens:

- uw bsn
- uw naam
- uw adres
- uw geboortedatum
- de naam van de overledene
- de geboortedatum of overlijdensdatum van de overledene

Let op!

Stuur ook een kopie van uw legitimatiebewijs mee.
Bent u geen verkrijger maar een gemachtigde? Stuur dan de machtiging mee en een kopie van uw legitimatie.

50.4 Schuld aan verkrijgers van de overleden partner

Het advies is om de waarde van de schuld aan de verkrijgers door een deskundige te laten berekenen. Het gaat hier om het bedrag van de schuld op de overlijdensdatum van de langstlevende aan diens kind(eren). De schuld bedraagt de nominale waarde van de vorderingen van de verkrijgers op de langstlevende partner. Deze komen uit de nalatenschap van de eerder overleden ouder. Hierbij wordt geen rekening gehouden met het vruchtgebruik van de langstlevende partner dat de waarde van de vordering vermindert. De waarde van de schuld wordt verminderd met de voorgeschoten erfbelasting (uit het eerste overlijden) door de langstlevende. Als er een rente is afgesproken bij het 1e overlijden wordt de schuld verhoogd door opgebouwde rente. Tot slot worden de eerdere aflossingen van de schuld aan de kinderen nog afgetrokken. Deze komen altijd eerst in mindering op de bijgeschreven rente voordat de schuld zelf wordt afgelost.

Rente optellen bij schuld aan andere verkrijgers?

Mogelijk moest de overledene als echtgenoot of geregistreerd partner rente betalen over een schuld aan de andere verkrijgers van een eerder overleden echtgenoot of geregistreerd partner. Bij vraag 50 vult u dan het bedrag in van de schuld plus de rente.

Wanneer moet de echtgenoot of geregistreerd partner rente betalen over een schuld aan andere verkrijgers?

Er zijn 3 mogelijkheden:

- De eerder overleden echtgenoot of geregistreerd partner had geen testament laten opstellen en is **voor** 1 januari 2003 overleden.
- De eerder overleden echtgenoot of geregistreerd partner had geen testament laten opstellen en is **na** 1 januari 2003 overleden.
- De eerder overleden echtgenoot of geregistreerd partner had een testament laten opstellen.

De eerder overleden echtgenoot of geregistreerd partner had geen testament laten opstellen en is voor 1 januari 2003 overleden

De erfgenamen kunnen samen hebben afgesproken dat de echtgenoot of geregistreerd partner rente moest betalen over een schuld aan de andere verkrijgers. Van deze afspraak moet een overeenkomst zijn opgemaakt.

De eerder overleden echtgenoot of geregistreerd partner had geen testament laten opstellen en is na 1 januari 2003 overleden

Het Burgerlijk Wetboek bepaalt dat de echtgenoot of geregistreerd partner rente moet betalen over de schuld aan de andere erfgenamen van een eerder overleden echtgenoot of geregistreerd partner. Het Burgerlijk Wetboek bepaalt ook hoeveel rente de overledene moet betalen. Dit hangt samen met de rentestand. Bij de huidige rentestand hoeft de echtgenoot of geregistreerd partner volgens het Burgerlijk Wetboek geen rente te betalen.

De eerder overleden echtgenoot of geregistreerd partner had een testament laten opstellen

In het testament kan zijn bepaald dat de echtgenoot of geregistreerd partner rente betaalt over een schuld aan andere verkrijgers van een eerder overleden echtgenoot of geregistreerd partner. Het testament bepaalt dan ook welk rentepercentage de echtgenoot of geregistreerd partner betaalt en of het gaat om enkelvoudige of samengestelde rente.

5p Schenking op papier

Een schenking op papier is een schenking die de overledene bij leven heeft gedaan en die pas na het overlijden wordt uitbetaald. Zo'n schenking moet zijn vastgelegd in een notariële akte. Op belastingdienst.nl/schenken leest u hierover meer informatie.

Schulden als gevolg van schenkingen op papier

De overledene heeft bij leven een schenking gedaan. Van de schenking moet aangifte schenkbelasting worden gedaan. De overledene heeft dit geld weer geleend. Van de schenking en het teruglenen is een notariële akte opgemaakt en er is jaarlijks 6% rente betaald door de overledene. Bij het overlijden vermindert de schuld aan de verkrijger de waarde van de nalatenschap. Dit heet ook wel een schenking op papier.

Is de akte opgemaakt vóór 2003 en is daarbij een lagere zakelijke rente afgesproken dan 6%? Dan mag u de vraag over het betalen van 6% rente toch met 'Ja' beantwoorden.

5p.3 Moest de overledene nog rente betalen in 2023?

Hier kunt u aangeven of overledene nog rente moest betalen over het jaar 2023

5q Andere schulden

Vul hier de bedragen in van schulden die u nog niet hebt aangegeven bij de vragen 5n tot en met 5p. Hieronder staan voorbeelden van schulden die u bij deze vraag kunt aangeven.

Schulden aan banken of kredietmaatschappijen, zoals doorlopende kredieten en persoonlijke leningen, en schulden aan postorderbedrijven

Hoeft een schuld die de overledene heeft bij een bank, kredietmaatschappij of postorderbedrijf niet meer (volledig) betaald te worden? Geef dan alleen het bedrag aan dat nog wel betaald moet worden.

Belastingsschulden

Het gaat hier bijvoorbeeld om de inkomstenbelasting of de onroerendezaakbelasting. U kunt bij deze vraag belastingen aangeven die de overledene moest betalen en waarvoor de overledene ook al een aanslag had ontvangen. Had de overledene hiervoor nog geen aanslag ontvangen? Maak dan een schatting en vul dat bedrag in.

Huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden en verrekenbeding

In veel huwelijkse voorwaarden en partnerschapsvoorwaarden staat een zogenoemd verrekenbeding. Dat wil zeggen dat bij een overlijden een verrekening plaatsvindt, meestal in geld. Door het verrekenbeding ontstaat een schuld van de overledene aan diens echtgenoot of geregistreerd partner. Deze verrekenschuld vermeldt u bij deze vraag als schuld.

Welke schulden mag u niet aangeven in de aangifte erfbelasting?

Misschien moeten de erfgenamen voor de afhandeling van de erfenis kosten maken. Denk daarbij aan:

- taxatiekosten
 - de kosten van een notaris voor een verklaring van erfrecht
 - makelaarskosten bij de verkoop van de woning
- Deze kosten kunt u niet als schulden aangeven in de aangifte erfbelasting.

6 Uitvaartkosten en aftrekbare kosten bij directe afrekening aanmerkelijk belang

6a Uitvaartkosten

Bij vraag 6a geeft u de uitvaartkosten aan.

Heeft een uitvaartverzekering (een deel van) de uitvaartkosten vergoed? Trek deze vergoeding dan af van de totale uitvaartkosten. Als de uitkering van de uitvaartverzekering hoger is dan de uitvaartkosten, kan de uitkomst negatief zijn.

Welke uitvaartkosten mag u meetellen?

U mag alleen de normale kosten voor de uitvaart meetellen, bijvoorbeeld:

- kleding voor en verzorging van de overledene
- rouwadvertenties, bloemen, condoleanceregister en (verzendkosten voor) rouwkaarten en bedankkaarten
- urn of kist, graf of andere rustplaats, grafsteen en plaatsen grafsteen
- koffietafel
- huur van de aula
- herdenkingsdienst of kerkdienst (huur en kosten sprekers) tot 1 jaar na het overlijden

Let op!

De volgende kosten zijn geen uitvaartkosten:

- reiskosten gemaakt voor het laten overkomen van familie uit het buitenland
- kosten voor toekomstig grafonderhoud
- kosten voor herdenkingsmissen of kerkelijke plechtigheden die later dan 1 jaar na het overlijden worden gehouden

6b Aftrekbare kosten bij directe afrekening aanmerkelijk belang

Het overlijden van de aanmerkelijk belanghouder is voor de inkomstenbelasting een vervreemding van diens aandeel in het aanmerkelijk belang. Hierdoor kan inkomstenbelasting (box 2) verschuldigd zijn over het verschil tussen de waarde in het economisch verkeer van de aandelen en de verkrijgingsprijs van de aandelen. Deze belastingschuld kunt u hier aangeven.

Het gaat dus niet om kosten zoals:

- taxatiekosten
- notariskosten voor een verklaring van erfrecht
- makelaarskosten
- het loon van de executeur

7 De verdeling van de erfenis en gevolgen voor de berekening van erfbelasting

Heeft de overledene in het testament bepaald dat diens hele vermogen naar 1 persoon of instelling gaat?

Dit kunt u lezen in het testament van de overledene.

Heeft de overledene in het testament bepaald dat de andere verkrijgers hun deel van de erfenis krijgen in de vorm van een vordering op de persoon die alle vermogensbestanddelen krijgt?

Dit kunt u lezen in het testament van de overledene.

Rente over de schuld

Als overledene in het testament heeft bepaald dat de hele erfenis naar 1 persoon gaat, dan krijgen eventuele andere verkrijgers een vordering op deze persoon. Deze persoon heeft daardoor een schuld bij de andere verkrijgers.

Meestal staat dan in het testament:

- dat de persoon die alle vermogensbestanddelen krijgt, rente moet betalen over de schuld aan de andere verkrijgers
- hoeveel rente die persoon moet betalen
- wanneer die persoon de schuld en de rente moet betalen

Afwijken van wettelijke verdeling

Als er geen testament is, is normaal gesproken de wettelijke verdeling van toepassing. Daarover leest u meer in paragraaf 2.1.4 *Wettelijke verdeling*. De echtgenoot of geregistreerd partner kan van de wettelijke verdeling afwijken. Daarvoor moet die dan binnen 3 maanden na het overlijden een akte laten opmaken door een notaris. Is dit niet gebeurd, dan geldt de wettelijke verdeling.

Rente over de schuld

Als de wettelijke verdeling van toepassing is, dan gaat het hele vermogen van de overledene naar de echtgenoot of geregistreerd partner. De andere verkrijgers krijgen een vordering op de echtgenoot of geregistreerd partner. Die heeft daardoor een schuld bij de andere verkrijgers.

Op belastingdienst.nl/erfbelasting leest u meer informatie over vorderingen op de langstlevende en de rente over zo'n vordering (zoekterm 'wettelijke verdeling').

8 Aanvullende vragen

Bij vraag 8a tot en met 8k geeft u aan of de overledene afspraken had gemaakt die gevolgen hebben voor de erfbelasting. Misschien had de overledene afspraken gemaakt met personen of instellingen waardoor zij na het overlijden vermogensbestanddelen krijgen. Deze vermogensbestanddelen horen eigenlijk niet bij de erfenis. Maar de Belastingdienst moet ze behandelen alsof ze wel bij de erfenis horen. De personen of instellingen die deze vermogensbestanddelen krijgen, moeten er dus mogelijk erfbelasting over betalen.

Voorbeeld

Iemand heeft bij leven een contract afgesloten met een persoon of een instelling. Daarin is bepaald dat na het overlijden 1 of meer personen een uitkering krijgen. Deze uitkering hoort niet bij de erfenis. De personen die de uitkering krijgen, krijgen die niet op grond van het erfrecht, maar op grond van de overeenkomst die de overledene met hen heeft gesloten. Zij moeten wel aangifte doen voor de erfbelasting.

8a Levens- of ongevalverzekering

U vult bij deze vraag 'Ja' in als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- De overledene heeft een levens- of ongevalverzekering afgesloten en de premies zijn betaald uit diens vermogen.
- De verzekering was afgesloten op het leven van de overledene. De overledene wordt dan ook wel de verzekerde genoemd.
- In de polis van die verzekering staat dat de maatschappij of persoon waarbij de verzekering is afgesloten, na het overlijden een bepaald bedrag moet uitkeren aan bepaalde personen of instellingen.
- Na het overlijden is de uitkering in 1 keer uitgekeerd of er kwam een kapitaal beschikbaar met de verplichting om periodieke uitkeringen aan te kopen.

Let op!

Een overlijdensrisicoverzekering voor de hypotheek die u al hebt ingevuld bij vraag 5n.2 hoeft u hier niet in te vullen.

Levensverzekeringen

Veel mensen sluiten tegelijk met hun hypotheek een levensverzekering af. Als degene die de hypotheek heeft afgesloten overlijdt, kan met de uitkering van de levensverzekering in 1 keer de hypotheek worden afgelost. Meestal keert de verzekering uit aan de echtgenoot of geregistreerd partner of andere verkrijgers. Soms gaat de uitkering naar de hypotheekverstrekker. Heeft de overledene een levensverzekering afgesloten die is gekoppeld aan een hypotheek? Kijk dan op de polis wie als '1e begunstigde' wordt genoemd. Als de uitkering naar de hypotheekverstrekker gaat, vul dan het bedrag in bij vraag 5n.2.

8b Wordt de overledene genoemd als verzekerde?

Dit kunt u lezen in de polis of overeenkomst. Is dit niet het geval? Geef de verzekering dan aan bij vraag 5l.

Vul bij vraag 8b de gegevens in van elke uitkering die na het overlijden is uitbetaald.

Naam uitkeringsinstantie

Meestal is dit een verzekeringsmaatschappij, maar het kan ook een bedrijf, eigen bv of een persoon zijn. Deze naam staat op de verzekeringspolis of overeenkomst of op het overzicht dat u ontvangt bij de uitkering.

Ontvanger van de uitkering

Dit staat op de verzekeringspolis of de overeenkomst of het overzicht bij 'begunstigde' of 'begunstiging'.

Bedrag van de uitkering

Ook dit bedrag staat op de verzekeringspolis, de overeenkomst of het overzicht.

Voor welk percentage is deze uitkering belast?

Een uitkering uit een overlijdensrisicoverzekering wordt meestal niet als inkomsten gezien en is dan ook niet belast voor de inkomstenbelasting. Maar soms is de premie van een overlijdensrisicoverzekering aftrekbaar voor de inkomstenbelasting. Dit is het geval bij een overlijdensrisicoverzekering voor een nabestaandenlijfrente. Dat is een aanvulling op het inkomen van de nabestaanden na overlijden van de erflater. Als de premie afgetrokken is, dan zijn de uitkeringen uit de nabestaandenlijfrente wel belast voor de inkomstenbelasting. U moet hier dan aangeven tegen welk tarief van de inkomstenbelasting de uitkeringen worden belast.

8c Schenkingen kort voor overlijden

Schenkingen die de overledene of de echtgenoot of geregistreerd partner van de overledene binnen 180 dagen voor het overlijden deed, zien wij soms als vooruitbetaalde delen van de erfenis. De personen die zulke schenkingen hebben gekregen, moeten daarover erfbelasting betalen. Als zij eerder al schenkbelasting hebben betaald over deze schenkingen, dan verrekenen wij de schenkbelasting met de erfbelasting. Is er nog geen aangifte gedaan voor de schenkbelasting? Dan moet de ontvanger dat alsnog doen. Aangifte schenkbelasting doen kan online in Mijn Belastingdienst. Kijk op belastingdienst.nl/erfbelasting voor meer informatie.

Heeft de ontvanger al schenkbelasting betaald?

Als er schenkbelasting is betaald over de schenking waarover ook erfbelasting moet worden betaald, houden we daar rekening mee. We brengen dan een evenredig deel van de betaalde schenkbelasting in mindering op het te betalen bedrag voor de erfbelasting.

Hoeft de ontvanger geen erfbelasting te betalen?

Is de erfenis – inclusief de schenking – lager dan de erfbelastingvrijstelling? Dan gelden de regels van de schenkbelasting. Dat betekent dat u misschien schenkbelasting moet betalen over het bedrag van de schenking.

Op belastingdienst.nl/schenken leest u hierover meer informatie.

Welke schenkingen tellen wij niet bij een erfenis op?

Is er een schenking gedaan binnen 180 dagen voor een overlijden? Die tellen wij niet bij de erfenis op als 1 van de volgende punten geldt:

- De schenking werd gedaan vanwege een morele verplichting.
- Degene die de schenking krijgt, betaalt inkomstenbelasting over de schenking.
- Er is bij schenking een beroep gedaan op de eenmalig verhoogde vrijstelling.

Wanneer worden schenkingen niet bij de erfenis opgeteld?

Henk, de vader van Ellen, doet op 1 januari 2023 een schenking van € 20.000 aan Ellen. Ellen moet aangifte schenkbelasting doen en in die aangifte een beroep doen op de eenmalig verhoogde vrijstelling. Het bedrag van de schenking is lager dan de vrijstelling van € 28.947, dus Ellen hoeft geen schenkbelasting te betalen. Henk overlijdt op 1 juni. De schenking hoeft niet bij vraag 8c in de aangifte ingevuld te worden.

Wanneer worden schenkingen wel bij de erfenis opgeteld?

Karin, de moeder van Maddy, doet op 1 januari 2023 een schenking van € 40.000 aan Maddy. Maddy moet aangifte schenkbelasting doen en in die aangifte doet zij een beroep op de eenmalig verhoogde vrijstelling. Het bedrag van de schenking is hoger dan de vrijstelling van € 28.947. Over het bedrag boven de vrijstelling moet Maddy schenkbelasting betalen. In haar geval dus over € 11.053 (€ 40.000 - € 28.947).

Als Karin op 15 mei, binnen 180 dagen na de schenking overlijdt, dan geldt de 180-regeling. Het vrijgestelde deel voor de schenkbelasting, € 28.947, hoeft zij niet bij vraag 8c in de aangifte in te vullen maar wel het niet-vrijgestelde deel van € 11.053.

Als Maddy de aanslag schenkbelasting heeft betaald, dan wordt de betaalde schenkbedrag afgetrokken van de aanslag erfbelasting.

8d Verkoop of schenking woning met vruchtgebruik of recht van gebruik en bewoning

Deze vraag is van toepassing als de overledene diens eigen woning aan 1 of meer verkrijgers heeft verkocht of geschonken, maar er zelf gratis in mocht blijven wonen. Dit noemt men verkoop onder voorbehoud van vruchtgebruik of recht van gebruik en bewoning. Vaak wordt dit ook wel 'de woning op naam van de kinderen zetten' genoemd. Deze vraag is ook van toepassing als de overledene met iemand anders een woning heeft gekocht, en de overledene het vruchtgebruik kreeg en de andere persoon de blote eigendom.

Is de woning verkocht of geschonken aan familieleden? En had de overledene het vruchtgebruik van de woning? Dan is een eventuele waardestijging vanaf het moment van verkoop of schenking belast voor de erfbelasting. Hiervoor geldt een uitzondering, namelijk als de woning voor 1 januari 2010 is verkocht of geschonken. Dan geldt als waardestijging het verschil tussen de WOZ-waarde 2010 met als peildatum 1 januari 2009 en de waarde op het moment van overlijden.

Voorbeeld

Loes en Dirk zijn getrouwd. Ze hebben 2 kinderen: Annette en Sven. In 1992 hebben Loes en Dirk hun woning verkocht aan Annette en Sven. Een voorwaarde bij de verkoop was dat Loes en Dirk tot hun dood in de woning mochten blijven wonen, zonder daarvoor huur te betalen. Loes en Dirk kregen dus het recht van gebruik en bewoning. Sven en Annette kregen de blote eigendom van de woning. Dat wil zeggen dat zij eigenaar werden van de woning, maar daar zelf nog niet in konden wonen.

8d.2 Wanneer is hiervoor een akte opgemaakt?

Is er een notariële akte opgemaakt van de verkoop of de schenking? Geef dan de datum van die akte op. Is er een ander soort akte? Geef dan daarvan de datum op.

8d.3 Wat was de waarde van deze woning?

Geef de WOZ-waarde van de woning aan. De WOZ-waarde staat op de beschikking die de gemeente heeft afgegeven in het jaar van overlijden. U kunt de waarde meestal ook online via wozwaardeloket.nl opzoeken.

U houdt hierbij geen rekening met het recht van gebruik en bewoning of het vruchtgebruik. Was de overledene maar voor een deel eigenaar van de woning, vanwege het vruchtgebruik-testament van een eerder overleden partner? Vul dan de waarde in die overeenkomt met het deel waarvoor de overledene eigenaar was.

WOZ-waarde 2010

De gemeente heeft deze WOZ-waarde in het begin van 2010 verstuurd. De peildatum is 1 januari 2009.

Marktwaaarde van de woning op het moment van overdracht

U hoeft geen erfbelasting te betalen over de waardestijging van de woning tussen de datum van overdracht en 1 januari 2010. Vul de marktwaaarde in op de datum van de notariële akte van overdracht.

Datum notariële akte van overdracht

De datum van de notariële akte van overdracht is de datum waarop de leveringsakte en de hypotheekakte zijn getekend bij de notaris.

8d.4 Zakelijke vergoeding voor de bewoning

Is het zo dat de overledene bij leven een woning aan bijvoorbeeld diens kinderen heeft verkocht of geschonken en zelf in die woning mocht blijven wonen? Dan is het van belang dat de overledene een zakelijke vergoeding betaalde voor het wonen. Die zakelijke vergoeding of huur moet ten minste gelijk zijn aan 6% van de WOZ-waarde van de woning in onbezwaarde staat. Dat wil zeggen: de WOZ-waarde van de woning in onverhuurde staat.

Gaat het om huurrechten ontstaan vóór 1 januari 2010 en is de huur minder dan 6% van de WOZ-waarde, dan wordt huur wel als zakelijk gezien als:

- de betrokkenen in redelijkheid mochten aannemen dat de overeengekomen huurprijs zakelijk was
- de huurprijs die bij de overdracht was vastgesteld jaarlijks op een vaste wijze is aangepast. Bijvoorbeeld als de huur jaarlijks is geïndexeerd aan de algemene huuraanpassingen voor woningen.

Is er namelijk geen sprake van een zakelijke vergoeding of huur, dan wordt de woning bij de erfenis van de kinderen gerekend. Dit heet ook wel 'een fictieve verkrijging'.

8d.6 Wie heeft de woning gekocht of gekregen?

Vul hier de naam in van degene aan wie de woning is verkocht of geschonken. Misschien is deze persoon al overleden. Vul dan de naam in van de persoon die nu de blote eigendom heeft.

8d.7 Mag iemand anders in deze woning blijven wonen?

Vul hier de naam in van de personen die in de akte worden genoemd als diegenen die na het overlijden in de woning mogen blijven wonen.

8e Verkoop of schenking andere vermogensbestanddelen met vruchtgebruik

Bij deze vraag gaat het om andere vermogensbestanddelen dan de eigen woning, bijvoorbeeld een effectenportefeuille, een spaarrekening of andere onroerende zaken. Vul deze vraag in als de overledene zulke vermogensbestanddelen heeft verkocht of geschonken aan 1 of meer verkrijgers, en daarvan het vruchtgebruik had.

Vruchtgebruik

Iemand heeft het vruchtgebruik van iets als diegene er niet de eigenaar van is, maar er wel gebruik van mag maken of van de opbrengsten ('vruchten') ervan. Stel, u hebt het vruchtgebruik van aandelen. Dan mag u gebruikmaken van de opbrengst van de dividenden van de aandelen.

Voorbeeld

Loes en Dirk zijn getrouwd. Ze hebben 2 kinderen: Annette en Sven. In 1992 schonken Loes en Dirk hun aandelenportefeuille aan Annette en Sven. Ze stelden daarbij de voorwaarde dat zij tot hun dood de opbrengsten van deze portefeuille zouden krijgen. Loes en Dirk kregen dus het vruchtgebruik van de aandelen. Sven en Annette kregen de blote eigendom. Dat wil zeggen dat zij eigenaar werden van de aandelen, maar nog niet de opbrengsten kregen.

Wanneer is deze afspraak ingegaan?

Is er een notariële akte opgemaakt van de verkoop of de schenking? Geef dan de datum van die akte op. Is er een ander soort akte? Geef dan daarvan de datum op.

Wat is de waarde van deze vermogensbestanddelen?

Geef de marktwaarde aan van deze vermogensbestanddelen op de dag van overlijden. Bij de toelichting op vraag 5 leest u hoe u deze waarde bepaalt.

Wie heeft de vermogensbestanddelen gekocht of gekregen?

Vul hier de naam in van degene aan wie de vermogensbestanddelen zijn verkocht of geschonken. Misschien is deze persoon al overleden. Vul dan de namen in van de personen die nu de blote eigendom hebben.

8f Vermogen waarvoor een overeenkomst is gesloten

Deze vraag is van toepassing als aan de volgende 2 voorwaarden is voldaan:

- De overledene heeft bij leven een vermogensbestanddeel verkocht aan diens partner of aan een bloedverwant of aanverwant tot en met de 4e graad.
- De overledene heeft bij de verkoop bepaald dat de levering van dit vermogensbestanddeel wordt uitgesteld tot na het overlijden of een daarmee verband houdend tijdstip. Dit tijdstip blijkt uit de koopovereenkomst, bijvoorbeeld als in de overeenkomst staat '3 maanden na overlijden'.

Is het vermogensbestanddeel in de tijd tussen de verkoop en de levering meer waard geworden? Dan moet de koper erfbelasting betalen over het bedrag waarmee de waarde is gestegen.

Voorbeeld

Frits heeft in 2002 zijn woning aan zijn dochter Marscha verkocht voor €100.000. In 2002 was dat ook echt de waarde van de woning. Marscha hoeft dit bedrag nog niet te betalen. In de koopovereenkomst staat dat de notariële akte waarbij de woning wordt geleverd, pas wordt opgemaakt na het overlijden van Frits. Frits overlijdt in 2023. Op de datum van overlijden heeft de woning een WOZ-waarde van €125.000.

Marscha heeft de woning nog niet betaald, maar ze heeft hem al wel gekocht. Dus eigenlijk zit de woning niet meer in de erfenis van Frits. Marscha heeft een schuld van €100.000 aan Frits. Of anders gezegd, Frits heeft een vordering van €100.000 op Marscha. De erfenis van Frits bestaat uit deze vordering. Deze erfenis is voor Marscha. Hierover moet ze erfbelasting betalen. De woning is in de tussentijd €25.000 meer waard geworden. Ook hierover moet Marscha erfbelasting betalen. Uiteindelijk betaalt Marscha erfbelasting over (€100.000 + €25.000 =) €125.000.

8g Verblijvings- of overnemingsbeding

De vraag naar 1 of meer overeenkomsten is van toepassing als:

- de overledene met diens echtgenoot of geregistreerd partner een overname- of verblijvingsbeding heeft gemaakt waardoor de echtgenoot of geregistreerd partner meer krijgt dan waar die op grond van de huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden recht op heeft
- de overledene met een verkrijger of iemand anders een overname- of verblijvingsbeding heeft afgesloten

Let op!

Het gaat hier niet om ondernemingsvermogen. Ondernemingsvermogen vult u in bij vraag 11.

Voorbeeld huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden met verblijvingsbeding

Fred en Beatrice zijn getrouwd op huwelijkse voorwaarden. In de huwelijkse voorwaarden staat dat alle goederen die vóór het huwelijk op naam van 1 van beiden stonden, privévermogen van deze persoon blijven. Ook goederen die 1 van hen tijdens het huwelijk op eigen naam koopt, blijven privévermogen van deze persoon. Maar Fred en Beatrice hebben ook een verblijvingsbeding gemaakt. Als Fred of Beatrice overlijdt, dan wordt volgens dit verblijvingsbeding 70% van het vermogen van de overledene eigendom van de ander. De erfenis van de overledene bestaat in dat geval nog uit 30% van zijn vermogen. De echtgenoot moet wel erfbelasting betalen over de 70% die hij heeft gekregen op grond van het verblijvingsbeding.

Overnemingsbeding of verblijfsbeding

Dit is een overeenkomst waarin is vastgelegd dat bepaalde personen bepaalde (aandelen in) vermogensbestanddelen van de overledene overnemen. Dit kan met of zonder vergoeding. Samenwoners sluiten vaak een verblijfsbeding af.

Voorbeeld overnemingsbeding of verblijfsbeding

Arnold en Jim hebben een samenlevingscontract laten maken bij een notaris. In het contract nemen ze een verblijfsbeding op. Als 1 van hen overlijdt, gaan de bezittingen die van hen samen zijn, naar de ander. Volgens het contract hoeft de partner hier geen vergoeding voor te betalen aan de erfgenamen van de overledene. In 2003 kopen Arnold en Jim samen een woning. In 2023 overlijdt Arnold, hij heeft geen testament gemaakt. Arnold heeft 1 kind uit een eerder huwelijk: Niels. Op het moment van overlijden bezitten Arnold en Jim samen de woning. Arnold heeft ook een spaartegoed van € 10.000. Omdat er een verblijfsbeding is, 'blijven' de bezittingen die van Arnold en Jim samen zijn, bij Jim. Arnolds aandeel in de woning gaat naar Jim. Daarvoor hoeft Jim niets te betalen aan de erfgenaam Niels. De erfenis van Arnold bestaat uit het spaartegoed. Niels krijgt een erfenis van € 10.000. Jim is geen erfgenaam en krijgt niets uit de erfenis. Maar hij moet wel erfbelasting betalen over Arnolds aandeel in de woning dat nu naar hem is gegaan.

8i Uitkeringen van een pensioen-bv of -nv

Deze vraag is van toepassing als de overledene recht had op een pensioenuitkering, lijfrente-uitkering of andere periodieke uitkering van een pensioen-bv of -nv. De overledene kan rechten op zulke uitkeringen hebben opgebouwd door deze onder te brengen in een nv of bv waarvan de aandeelhouders familieleden van de overledene zijn. Vaak spreekt men dan van een eigen pensioen-bv of -nv.

Let op!

Het gaat bij deze vraag niet om een pensioenuitkering door een pensioenfonds of door een verzekeringsmaatschappij.

Door het overlijden hoeft de bv of nv minder of helemaal geen uitkeringen te betalen. De onderneming is minder geld kwijt, waardoor de aandelen meer waard worden. Aandeelhouders met een aanmerkelijk belang moeten erfbelasting betalen over die waardestijging. U hebt een aanmerkelijk belang als u (samen met uw echtgenoot of geregistreerd partner) minimaal 5% van de aandelen van een onderneming hebt.

Voorbeeld

Bart heeft een aanmerkelijk belang van 20% in bv De Gouden Hand. Sjeng krijgt elk jaar een lijfrente-uitkering van de bv. Als Sjeng overlijdt, stopt deze uitkering. De aandelen die Bart in De Gouden Hand heeft, worden meer waard. bv De Gouden Hand hoeft immers minder geld uit te geven. Bart moet erfbelasting betalen over het bedrag waarmee zijn aandelen in waarde zijn gestegen.

8j Afgezonderd particulier vermogen

Een afgezonderd particulier vermogen (APV) dient een particulier belang van bijvoorbeeld een familie of een beperkte groep van personen. Gaat het om het algemeen nut of sociaal belang? Dan is er meestal geen sprake van een APV.

Onder een APV vallen bijvoorbeeld:

- (family) trusts
- Antilliaanse Stichtingen Particulier Fonds (SPF)
- (Private) Foundations
- Stiftungen en Anstalten in bijvoorbeeld Liechtenstein
- Nederlandse particuliere stichtingen
- andere doelvermogens

Het APV-vermogen van de overledene hoort bij de nalatenschap.

Op belastingdienst.nl leest u meer over APV's en SBBI's.

8k Bovenmatige rente over schulden die de overledene had aan de verkrijgers

Het kan voordelig zijn om een hoge rente af te spreken. Wanneer er te hoge rentes worden afgesproken, kent de wet een beperking. Als er een rente wordt afgesproken die hoger is dan een samengestelde rente van 6%, dan wordt dit alsnog bij het overlijden van de langstlevende fictief belast. Er komt dan een bijtelling bij de verkrijging van de kinderen. Dit wordt ook wel een fictieve verkrijging genoemd.

9 Tweetrapsmaking

De overledene voor wie u nu aangifte erfbelasting doet, heeft in het verleden via een testament een erfenis gekregen. Degene die dat testament had laten opmaken wordt 'de insteller' genoemd. In dit testament stond dat na het overlijden van de persoon voor wie u nu aangifte erfbelasting doet, dat wat diegene heeft geërfd, of wat daarvan is overgebleven, overgaat naar een andere persoon die ook wordt genoemd in dat testament. Degene die nu erft wordt 'de verwachter' genoemd. Dit heet een 'tweetrapsmaking' of 'fidei commis'. Vaak staan deze termen in het testament.

Voorbeeld

Harrie overlijdt in 1989. In zijn testament staat: 'Mijn zoon Philip krijgt al mijn aandelen onder de verplichting dat bij zijn overlijden deze aandelen aan zijn oudste dochter Jenny worden doorgegeven.'

Na het overlijden van Harrie erfde Philip de aandelen. Hij moest hierover erfbelasting betalen.

In 2023 overlijdt Philip. Zijn erfenis gaat naar zijn kinderen Jenny, Annelies en Pim. De erfenis bestaat uit een woning met een WOZ-waarde van € 300.000 en de aandelen die hij van zijn vader Harrie kreeg. Deze aandelen hebben een waarde van € 50.000. Jenny, Annelies en Pim krijgen ieder 1/3 van de woning. Van de aandelen krijgen Annelies en Pim niets.

Philip was wel de eigenaar van de aandelen, maar de aandelen horen niet bij zijn erfenis. De aandelen gaan allemaal naar Jenny omdat Harrie dit in zijn testament zo heeft bepaald. Jenny moet over de waarde van de aandelen erfbelasting betalen alsof zij de aandelen rechtstreeks van opa Harrie heeft gekregen. Ze betaalt meer erfbelasting dan Philip deed, want voor kleinkinderen geldt een hoger tarief dan voor kinderen.

Let op!

Zijn er meer personen of instellingen (verwachters) die nu de erfenis krijgen? Maak dan eerst kopieën van de niet-ingevulde bladzijden met vraag 9c. Deze kopieën kunt u gebruiken voor de gegevens van de andere verwachters. Vermeld op elke kopie het burgerservicenummer (bsn) van de overledene en stuur de kopieën mee met het aangifteformulier.

10 Lijfrenten en pensioenen

Vul vraag 10 in als:

- iemand door het overlijden een lijfrente- of pensioenuitkering krijgt
- iemand al een lijfrente- of pensioenuitkering kreeg, die na de overlijdensdatum omhoog is gegaan

Uitkeringen met dezelfde ingangsdatum en dezelfde looptijd kunt u bij elkaar optellen.

Let op!

Ontvangt u als partner door het overlijden een nabestaandenpensioen? Of gaat de lijfrente- of pensioenuitkering die u al ontving omhoog door het overlijden? Dan betaalt u hierover geen erfbelasting. Wel wordt de partnervrijstelling van € 723.526 verminderd met het nabestaandenpensioen of de lijfrente. Of – bij een verhoging van de uitkering – met de waarde van de verhoging. Hoe hoog het nabestaandenpensioen ook is, in 2023 blijft altijd een minimale vrijstelling over van € 186.915.

Het pensioen dat de partner krijgt op grond van de Algemene nabestaandenwet (Anw) hoeft u niet aan te geven.

11 Ondernemingsvermogen

Vul deze vraag alleen in als aan minstens 1 van de volgende voorwaarden is voldaan:

- De overledene had aandelen die een aanmerkelijk belang in een onderneming vertegenwoordigen.
- De overledene had ander ondernemingsvermogen.
- De overledene heeft voor het ondernemingsvermogen een voortzettings-, overname- of verblijvingsbeding gemaakt.

Let op!

Voor een juiste beantwoording van deze vragen adviseren wij u om een belastingadviseur in te schakelen.

Let op!

Was de overledene getrouwd of geregistreerd partner zonder huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden? Geef dan ook het aandeel aan van de echtgenoot of geregistreerd partner in het ondernemingsvermogen.

Hoe bepaalt u de waarde van een onderneming?

Bij het bepalen van de waarde van een onderneming maken we onderscheid tussen:

- goingconcernwaarde
Bij goingconcernwaarde wordt de onderneming gewaardeerd als samenhangend geheel, inclusief goodwill.
- liquidatiewaarde
Bij liquidatiewaarde wordt de waarde van alle afzonderlijke vermogensbestanddelen bij elkaar opgeteld. U gaat daarbij uit van de hoogst mogelijke verkoopprijs die u voor de onderdelen zou kunnen krijgen.

12 Aanvraag toepassing van de bedrijfsopvolgingsregeling

Vul deze vraag alleen in als 1 of meer van de verkrijgers de onderneming voortzetten en een verzoek doen om toepassing van de bedrijfsopvolgingsregeling.

Wij raden u aan een belastingadviseur in te schakelen om de vragen te beantwoorden die horen bij deze aanvraag.

Rekenhulpen bedrijfsopvolgingsregeling

Bij een aantal vragen over de bedrijfsopvolgingsregeling moet u een bedrag berekenen. Dit doet u met behulp van 1 of meerdere rekenhulpen, die zijn opgenomen in onderdeel E van deze toelichting.

Bewaar de ingevulde rekenhulp(en). Wij kunnen daar om vragen.

13 Met de aanslag te verrekenen belastingen

Woonde de overledene in Nederland en had de overledene vermogensbestanddelen in het buitenland? Dan moeten de verkrijgers hierover in Nederland erfbelasting betalen. Ook als de verkrijgers hierover in het buitenland al belasting hebben betaald die te vergelijken is met de Nederlandse erfbelasting. De verkrijgers kunnen voorkomen dat zij dubbel belasting moeten betalen (in Nederland en in het buitenland). Geef daarvoor bij deze vraag aan welk bedrag de verkrijgers in het buitenland hebben betaald aan erfbelasting of een vergelijkbare belasting.

Landcode

Vul ook de landcode in. Deze landcode bestaat altijd uit 3 letters. In onderdeel C van deze toelichting vindt u een lijst met landcodes. Staat het land niet in de lijst? Vermeld dan als landcode XXX.

C Landcodelijst

AFG	Afghanistan	KHM	Cambodja
ALA	Åland	CAN	Canada
ALB	Albanië	CAF	Centraal-Afrikaanse Republiek
DZA	Algerije	CHL	Chili
VIR	Amerikaanse Maagdeneilanden	CHN	China
ASM	Amerikaans-Samoa	CXR	Christmaseiland
AND	Andorra	CCK	Cocoseilanden
AGO	Angola	COL	Colombia
AIA	Anguilla	COM	Comoren
ATA	Antarctica	COG	Congo-Brazzaville
ATG	Antigua en Barbuda	COD	Congo-Kinshasa
ARG	Argentinië	COK	Cookeilanden
ARM	Armenië	CRI	Costa Rica
ABW	Aruba	CUB	Cuba
AUS	Australië	CUW	Curaçao
AZE	Azerbeidzjan	CYP	Cyprus
BHS	Bahama's	DNK	Denemarken
BHR	Bahrein	DJI	Djibouti
BGD	Bangladesh	DMA	Dominica
BRB	Barbados	DOM	Dominicaanse Republiek
BEL	België	DEU	Duitsland
BLZ	Belize	ECU	Ecuador
BEN	Benin	EGY	Egypte
BMU	Bermuda	SLV	El Salvador
BTN	Bhutan	GNQ	Equatoriaal-Guinea
BOL	Bolivia	ERI	Eritrea
BIH	Bosnië en Herzegovina	EST	Estland
BWA	Botswana	ETH	Ethiopië
BVT	Bouveteiland	FRO	Faeröer
BRA	Brazilië	FLK	Falklandeilanden
VGB	Britse Maagdeneilanden	FJI	Fiji
IOT	Brits Indische Oceaanterritorium	PHL	Filipijnen
BRN	Brunei	FIN	Finland
BGR	Bulgarije	FRA	Frankrijk
BFA	Burkina Faso	ATF	Frans Zuidelijke en Antarctische Gebieden
BDI	Burundi	GUF	Frans-Guyana
		PYF	Frans-Polynesië

GAB	Gabon	LAO	Laos	PAK	Pakistan	TJK	Tadzjikistan
GMB	Gambia	LSO	Lesotho	PLW	Palau	TWN	Taiwan
GEO	Georgië	LVA	Letland	PSE	Palestina	TZA	Tanzania
GHA	Ghana	LBN	Libanon	PAN	Panama	THA	Thailand
GIB	Gibraltar	LBR	Liberia	PNG	Papoea-Nieuw-Guinea	TGO	Togo
GRD	Grenada	LBY	Libië	PRY	Paraguay	TKL	Tokelau
GRC	Griekenland	LIE	Liechtenstein	PER	Peru	TON	Tonga
GRL	Groenland	LTU	Litouwen	PCN	Pitcairneilanden	TTO	Trinidad en Tobago
GLP	Guadeloupe	LUX	Luxemburg	POL	Polen	TCD	Tsjaad
GUM	Guam			PRT	Portugal	CZE	Tsjechië
GTM	Guatemala	MAC	Macau	PRI	Puerto Rico	TUN	Tunesië
GGY	Guernsey	MDG	Madagaskar			TUR	Turkije
GIN	Guinee	MWI	Malawi	QAT	Qatar	TKM	Turkmenistan
GNB	Guinee-Bissau	MDV	Maldiven			TCA	Turks- en Caicoseilanden
GUY	Guyana	MYS	Maleisië	REU	Réunion	TUV	Tuvalu
		MLI	Mali	ROU	Roemenië		
HTI	Haïti	MLT	Malta	RUS	Rusland	URY	Uruguay
HMD	Heard en McDonaldeilanden	MAR	Marokko	RWA	Rwanda		
HND	Honduras	MHL	Marshall-eilanden			VUT	Vanuatu
HUN	Hongarije	MTQ	Martinique	BLM	Saint-Barthélemy	VAT	Vaticaanstad
HKG	Hongkong	MRT	Mauritanië	KNA	Saint Kitts en Nevis	VEN	Venezuela
		MUS	Mauritius	LCA	Saint Lucia	ARE	Verenigde Arabische Emiraten
IRL	Ierland	MYT	Mayotte	SPM	Saint-Pierre en Miquelon	USA	Verenigde Staten
ISL	IJsland	MEX	Mexico	VCT	Saint Vincent en de Grenadines	GBR	Verenigd Koninkrijk
IND	India	FSM	Micronesia			VNM	Vietnam
IDN	Indonesië	MDA	Moldavië	SLB	Salomonseilanden		
IRQ	Irak	MCO	Monaco	WSM	Samoa	WLF	Wallis en Futuna
IRN	Iran	MNG	Mongolië	SMR	San Marino	ESH	Westelijke Sahara
ISR	Israël	MNE	Montenegro	SAU	Saoedi-Arabië	BLR	Wit-Rusland
ITA	Italië	MSR	Montserrat	STP	Sao Tomé en Principe		
CIV	Ivoorkust	MOZ	Mozambique	SEN	Senegal	ZMB	Zambia
		MMR	Myanmar	SRB	Servië	ZWE	Zimbabwe
JAM	Jamaica	NAM	Namibië	SYC	Seychellen	ZAF	Zuid-Afrika
JPN	Japan	NRU	Nauru	SLE	Sierra Leone	SGS	Zuid-Georgia en de Zuidelijke Sandwich-eilanden
YEM	Jemen	NLD	Nederland	SGP	Singapore		
JEY	Jersey	NPL	Nepal	SHN	Sint-Helena, Ascension en Tristan da Cunha	KOR	Zuid-Korea
JOR	Jordanië	NIC	Nicaragua			SSD	Zuid-Soedan
		NCL	Nieuw-Caledonië	MAF	Sint-Maarten	SWE	Zweden
CYM	Kaaimaneilanden	NZL	Nieuw-Zeeland	SXM	Sint Maarten	CHE	Zwitserland
CPV	Kaapverdië	NER	Niger	SVN	Slovenië		
CMR	Kameroen	NGA	Nigeria	SVK	Slowakije		
KAZ	Kazachstan	NIU	Niue	SDN	Soedan		
KEN	Kenia	MNP	Noordelijke Marianen	SOM	Somalië		
KGZ	Kirgizië	PRK	Noord-Korea	ESP	Spanje		
KIR	Kiribati	MKD	Noord-Macedonië	SJM	Spitsbergen en Jan Mayen		
UMI	Kleine Pacifische eilanden van de Verenigde Staten	NOR	Noorwegen				
		NFK	Norfolk	LKA	Sri Lanka		
KWT	Koeweit	UGA	Oeganda	SUR	Suriname		
HRV	Kroatië	UKR	Oekraïne	SWZ	Swaziland		
		UZB	Oezbekistan	SYR	Syrië		
		OMN	Oman				
		AUT	Oostenrijk				
		TLS	Oost-Timor				

D Begrippenlijst

Aanverwanten

Uw aanverwanten zijn de bloedverwanten van iemands echtgenoot of geregistreerd partner. Zie ook *Bloedverwanten*.

Afgezonderd particulier vermogen (APV)

Had de overledene of diens echtgenoot of geregistreerd partner vermogen ingebracht in, of is 1 van hen betrokken bij een afgezonderd particulier vermogen (APV) of een vennootschap waarvan een APV aandeelhouder is? Voorbeelden van een APV zijn een (family) trust of een particuliere stichting.

Algemeen nut beogende instelling (ANBI)

Een algemeen nut beogende instelling is een instelling die zich voor minstens 90% inzet voor het algemeen belang. Instellingen die door de Belastingdienst zijn aangewezen als ANBI, hoeven geen erfbelasting te betalen over erfenissen die zij ontvangen. Op belastingdienst.nl kunt u de ANBI-status controleren van een instelling.

Beschikking ondernemingsvermogen

Erft u ondernemingsvermogen, dan kunt u vragen om voorwaardelijke vrijstelling voor het betalen van de erfbelasting. Als wij tegemoetkomen aan uw verzoek, ontvangt u een beschikking voorwaardelijke vrijstelling ondernemingsvermogen. Daarin staan ook de voorwaarden voor de vrijstelling. Meer informatie over de voorwaardelijke vrijstelling leest u in de brochure *Erf- en schenkbelasting en de bedrijfsopvolgingsregeling*. Via belastingdienst.nl kunt u deze downloaden.

Bloedverwanten

Bloedverwanten zijn bijvoorbeeld kinderen, ouders, grootouders, broers en zussen. De wet behandelt de echtgenoot of geregistreerd partner van de overledene alsof hij een bloedverwant is.

Bloedverwanten kunnen via de rechte lijn of via een zijlijn aan elkaar verwant zijn. Ze zijn via de rechte lijn verwant als ze van elkaar afstammen. Dit geldt voor ouders, kinderen, kleinkinderen, achterkleinkinderen enzovoort. Bloedverwanten zijn via een zijlijn aan elkaar verwant, als ze niet van elkaar afstammen, maar wel een gemeenschappelijke voorouder hebben. Dit geldt bijvoorbeeld voor broers en zussen en neven en nichten.

Er zijn graden van bloedverwantschap:

- Ouders zijn eerstegraads bloedverwanten.
- Grootouders zijn tweedegraads bloedverwanten.
- Zussen en broers zijn tweedegraads bloedverwanten.
- Ooms en tantes zijn derdegraads bloedverwanten.
- Neven en nichten zijn vierdegraads bloedverwanten.

Zie ook *Aanverwanten*.

Blote eigendom

Iemand heeft de blote eigendom van een *vermogensbestanddeel* als hij er wel de eigenaar van is, maar er niet gebruik van mag maken en ook niet gebruik mag maken van de opbrengsten ervan. Zie ook *Vruchtgebruik*.

Codicil

Als u geen testament laat opstellen, kunt u met een codicil bepalen wat er na uw overlijden moet gebeuren. Met een codicil kunt u minder regelen dan met een testament.

Met een codicil kunt u vastleggen:

- of u begraven of gecremeerd wil worden
- wie roerende zaken als meubels, persoonlijke sieraden en kleren krijgen

Met een codicil kunt u **niet** vastleggen:

- wie als executeur na uw dood uw erfenis afhandelt
- wie geld of onroerende zaken krijgen

Een codicil moet aan de volgende voorwaarden voldoen:

- Het is met de hand geschreven.
- Er staat een datum op.
- Het is ondertekend.

Conserverende aanslag ondernemingsvermogen

Erft u ondernemingsvermogen en hebt u een *beschikking voorwaardelijke vrijstelling ondernemingsvermogen* aangevraagd en gekregen? Dan kunt u voor het bedrag waarvoor u geen voorwaardelijke vrijstelling krijgt, een conserverende aanslag aanvragen. Een conserverende aanslag ondernemingsvermogen is een aanslag die u niet direct hoeft te betalen als u de onderneming minstens 5 jaar voortzet. Voor het bedrag van de conserverende aanslag krijgt u uitstel van betaling. U moet wel rente betalen.

Echtgenoot of geregistreerd partner

Stonden de overledene en diens partner bij de burgerlijke stand van de gemeente ingeschreven als geregistreerd partner? Dan is dat voor de belasting hetzelfde als wanneer ze getrouwd waren.

Let op!

Echtgenoot of geregistreerd partner zijn, is **niet** hetzelfde als:

- samenwonen met een notarieel samenlevingscontract
- samen met een huisgenoot op hetzelfde adres staan ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente

Let op!

Zijn echtgenoten gescheiden van tafel en bed?

Dan zijn ze geen partners voor de erfbelasting meer.

Zie ook *Partner voor de erfbelasting*.

Enkelvoudige rente of enkelvoudige interest

U betaalt enkelvoudige rente als u alleen de rente betaalt over een bedrag dat u hebt geleend, maar niet over de rente over dat bedrag. Zie ook *Samengestelde rente*.

Erfdeel

Een erfdeel is het deel van de erfenis dat een verkrijger erft.

Erfenis

Een erfenis bestaat uit alle bezittingen en schulden van een overledene.

Erfgenamen

Een erfgenaam is een persoon of instelling aan wie de overledene (een deel van) de erfenis nalaat. Een erfgenaam erft (een deel van) de hele nalatenschap, dat zijn dus de bezittingen maar ook de schulden. Zie ook *Verkrijger*.

Executeur

Een executeur is een persoon die de overledene in het testament heeft aangewezen als degene die de erfenis afhandelt.

Huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden

Echtgenoten en geregistreerd partners kunnen afspraken maken over huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden. Daarin regelen zij welke bezittingen en schulden van hen allebei zijn en welke bezittingen en schulden van 1 van hen zijn. Huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden zijn altijd in een notariële akte vastgelegd.

Ik-opa-testament

In een ik-opa-testament is vastgelegd dat de kinderen van de overledene (de grootouder) een bedrag erven, dat zij bij hun eigen overlijden moeten uitkeren aan hun kinderen (de kleinkinderen van de grootouder). De kleinkinderen erven van de grootouder dus een vordering op hun eigen ouders voor het bedrag dat in het testament van de grootouder is vastgelegd.

Kind met een beperking

Voor de erfbelasting is een kind met een beperking een kind dat:

- voor het grootste deel door de overledene werd onderhouden
Hiermee bedoelen wij dat meer dan de helft van de kosten voor het levensonderhoud van het kind door de overledene is betaald.
- door lichamelijke of geestelijke beperking vermoedelijk niet in staat is om de komende 3 jaren met werk de helft te verdienen van wat personen zonder beperking van dezelfde leeftijd kunnen verdienen. Het gaat hierbij om werk dat het kind met een beperking kan doen ondanks de beperking.

Legaat

Een legaat is een bepaald onderdeel van de erfenis, bijvoorbeeld een kostbaar voorwerp waarvan de overledene in diens *testament* of *codicil* heeft vastgelegd dat het naar een bepaalde persoon gaat. Een legaat kan ook een geldbedrag zijn, maar dat kan alleen in een testament zijn vastgelegd.

Legitieme portie

Is er sprake van onterving van 1 of meer kinderen?

Dan hebben zij toch recht op een deel van de erfenis.

Zij kunnen dit deel opeisen binnen 5 jaar na het overlijden.

We noemen dat de legitieme portie. Een legitieme portie

kan alleen bestaan uit geld.

Voorbeeld

Herbert overlijdt. Zijn erfenis bestaat uit een woning van € 200.000 en een bankrekening met € 100.000. Zijn enige nog levende familieleden zijn zoon Raymond en dochter Magda. Herbert heeft in zijn testament bepaald dat de hele erfenis naar Raymond gaat. Magda eist haar legitieme portie op. Als er geen testament zou zijn, dan zou Magda recht hebben op de helft van € 300.000 (€ 200.000 + € 100.000), dus € 150.000. Haar legitieme portie is daar weer de helft van, dus € 75.000.

Objectieve onderneming

Een objectieve onderneming is een IB-onderneming. Bijvoorbeeld een eenmanszaak, vennootschap onder firma, c.v. of maatschap. Het kan ook een vennootschap zijn die volgens de regels van de inkomstenbelasting ondernemingsactiviteiten verricht en waarin u een aanmerkelijk belang hebt. Het ondernemingsvermogen van een objectieve onderneming kan in aanmerking komen voor de bedrijfsopvolgingsregeling. Beleggingsvermogen komt hiervoor niet in aanmerking.

Tot een objectieve onderneming rekenen we ook:

- buitenvennootschappelijk ondernemingsvermogen dat bestaat uit onroerende zaken
- onroerende zaken die ter beschikking zijn gesteld aan de vennootschap waarin u een aanmerkelijk belang hebt. Deze onroerende zaken moeten wel dienstbaar zijn aan de onderneming.

Overnemingsbeding

Een overnemingsbeding is een overeenkomst waarin is vastgelegd dat bepaalde personen bepaalde (aandelen in) vermogensbestanddelen van de overledene overnemen. Dit kan met of zonder vergoeding.

Personen die samen eigenaar zijn van een onderneming, sluiten vaak een overnemingsbeding af. Zie ook *Verblijvingsbeding* en *Voortzettingbeding*.

Partners voor de erfbelasting

Partners voor de erfbelasting worden gezien als 1 persoon (of als 1 belastingplichtige). Als beide partners een erfenis krijgen, worden zij voor de berekening van de erfbelasting beschouwd als 1 persoon.

Let op!

Het begrip partners is voor de erfbelasting anders dan in het Burgerlijk Wetboek. Is er geen testament, dan erven alleen de echtgenoot of geregistreerd partner. Samenwonende partners erven in dat geval niets.

De volgende mensen kunnen partners voor de erfbelasting zijn als ze aan bepaalde voorwaarden voldoen:

- mensen die getrouwd zijn en niet gescheiden van tafel en bed leven
Zie Echtgenoot of geregistreerd partner.
- geregistreerd partners
Zie Echtgenoot of geregistreerd partner.
- stellen die samenwonen
Zie Samenwonenden.

Plaatsvervulling

Is een erfgenaam al eerder overleden? Of heeft een erfgenaam de erfenis verworpen? Als er kinderen van deze erfgenaam zijn, dan gaat diens erfdeel naar hen over. Dit heet plaatsvervulling: de kinderen nemen de plaats van hun ouder in.

Pleegkind

Een pleegkind is geen eigen kind van de overledene. Een persoon is een pleegkind van de overledene als de overledene deze persoon voordat die 21 jaar werd, minstens 5 jaar heeft opgevoed en onderhouden als een eigen kind. Trouwde het pleegkind vóórdat die 21 werd? Dan moet de overledene het pleegkind vóór diens huwelijksdatum minstens 5 jaar hebben opgevoed en onderhouden als een eigen kind.

Een pleegkind kan alleen van de overledene erven als die dat in het testament heeft bepaald. Voor de erfbelasting geldt dan wel het lage kindstarief.

Pleegkleinkind

Een pleegkleinkind kan erven van een overledene als de ouder van het pleegkleinkind voldoet aan de eisen voor een pleegkind.

Samengestelde rente of samengestelde interest

U betaalt samengestelde rente als u niet alleen rente betaalt over een bedrag dat u hebt geleend, maar ook over de rente over dat bedrag. Samengestelde rente wordt ook wel 'rente op rente' genoemd. Zie ook *Enkelvoudige rente*.

Samenwonenden

Bent u niet getrouwd of geregistreerd partner, maar woont u wel samen? Dan bent u toch partners voor de erfbelasting als u voorafgaand aan het overlijden minstens 6 maanden voldoet aan de voorwaarden voor samenwonenden:

- U hebt een door een notaris opgemaakt samenlevingscontract met een wederzijdse zorgverplichting.
- U bent allebei meerderjarig.
- U staat allebei op hetzelfde adres ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente of een vergelijkbare administratie buiten Nederland.
- U bent geen bloedverwanten in de rechte lijn. Bloedverwanten in de rechte lijn zijn bijvoorbeeld vader en dochter of grootmoeder en kleinzoon.

Voldoet u aan alle voorwaarden voor samenwonenden, maar hebt u geen notarieel samenlevingscontract? Dan bent u toch partner voor de erfbelasting als u allebei minimaal 5 jaar op hetzelfde adres ingeschreven staat in de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente of van een vergelijkbare administratie buiten Nederland.

Voor mensen die samenwonen en familie van elkaar zijn, geldt een uitzonderingsregel. U hoeft schenkingen niet op te tellen als alle volgende punten van toepassing zijn:

- U bent partners voor de schenkbelasting, maar het partnerschap is alléén ontstaan doordat u 5 jaar onafgebroken op hetzelfde adres staat ingeschreven. U hebt geen notarieel samenlevingscontract.
- U en de persoon waarmee u samenwoont zijn in dezelfde graad bloedverwant van de schenker. U krijgt bijvoorbeeld een schenking van uw gezamenlijke ouder(s) of grootouder(s).
- U en de persoon waarmee u samenwoont zijn bloedverwanten. U bent bijvoorbeeld broer en zus of neef en nicht van elkaar.

Woonde u eerder samen, maar stond u niet meer ingeschreven op hetzelfde adres? Dan blijft u partners voor de schenkbelasting als het samenwonen tegen uw wil is beëindigd. Bijvoorbeeld door een opname in een verpleeghuis of een kliniek.

Schenking op papier

Een schenking op papier is een schenking die pas wordt uitbetaald na een overlijden. Een schenking op papier moet altijd door een notaris zijn vastgelegd in een akte. De Belastingdienst kan betaalbewijzen van de rente opvragen.

Sociaal belang behartigende instelling (SBBi) en steunstichting SBBi

Een stichting, vereniging of instelling kan een sociaal belang behartigende instelling (SBBi) zijn als deze aan alle volgende voorwaarden voldoet:

- Uit de regelgeving van de stichting, vereniging of instelling blijkt dat deze het sociaal belang behartigt.
- De feitelijke werkzaamheden komen overeen met de doelstelling.
- De stichting, vereniging of instelling is niet aan een winstbelasting onderworpen of is daarvan vrijgesteld.
- De leden van het orgaan van de stichting, vereniging of instelling dat het beleid bepaalt, ontvangen voor de werkzaamheden die zij verrichten alleen een vergoeding voor gemaakte kosten en een niet-bovenmatig vacatiegeld.
- De stichting, vereniging of instelling is gevestigd:
 - in Nederland
 - in een lidstaat van de Europese Unie
 - op de BES-eilanden
 - op Aruba, Curaçao of Sint Maarten
 - in een land dat is aangewezen via een regeling van het Ministerie van Financiën

Een SBBi hoeft geen erf- of schenkbelasting te betalen over erfenissen of schenkingen die zij ontvangt. Behalve als de stichting, vereniging of instelling een tegenprestatie moet leveren voor de erfenis of schenking.

Een steunstichting SBBi is een stichting die speciaal is opgericht om geld in te zamelen ter ondersteuning van een jubileum van een SBBi op het gebied van sport en muziek. Een stichting kan maximaal in 1 kalenderjaar aangemerkt worden als een steunstichting SBBi. In dat jaar is een erfenis aan een steunstichting SBBi niet belast voor de erfbelasting.

Stiefkind en quasi-stiefkind

Een stiefkind of quasi-stiefkind is geen eigen kind van de overledene, maar een kind van diens partner. (Zie ook *Partners voor de erfbelasting*.) Een stiefkind kan alleen van de overledene erven als dat in het testament is bepaald. Voor de erfbelasting geldt dan het lage kindstarief.

Ter beschikking gesteld vermogen

Vermogensbestanddelen die de overledene ter beschikking stelde aan een onderneming, horen niet bij het ondernemingsvermogen. U kunt voor deze vermogensbestanddelen wel gebruikmaken van de bedrijfsopvolgingsregeling. U kunt een verzoek doen om gebruik te maken van de bedrijfsopvolgingsregeling door vraag 12 van het aangifte-formulier in te vullen.

Turbotestament

In een turbotestament is vastgelegd dat bij het overlijden van 1 van de ouders, de kinderen de blote eigendom van, bijvoorbeeld, de hele woning erven. De achterblijvende ouder draagt de blote eigendom van diens deel van de woning dan over aan de kinderen, maar krijgt wel het vruchtgebruik van het deel van de woning van de overledene.

Verblijvingsbeding

Een verblijvingsbeding is een overeenkomst waarin is vastgelegd dat goederen die gemeenschappelijk eigendom zijn van 2 of meer personen, na het overlijden van 1 van deze personen eigendom worden van de ander(en). Dit kan met of zonder vergoeding. Zie ook *Overnemingsbeding* en *Voortzettingbeding*.

Voorbeeld

Liesbeth en Petra zijn niet getrouwd en geen geregistreerd partners. Ze hebben wel een samenlevingscontract laten opmaken door een notaris. Liesbeth en Petra hebben samen een woning gekocht en zijn ieder voor de helft eigenaar. In het samenlevingscontract van Liesbeth en Petra staat een verblijvingsbeding. Ze hebben afgesproken dat wanneer 1 van hen overlijdt, diens aandeel in de woning eigendom wordt van de ander, tegen een vergoeding van € 100.000.

Verkrijgers

Voor de erfbelasting zijn er 4 soorten verkrijgers:

- Erfgenamen
Een erfgenaam is een persoon of instelling aan wie de overledene (een deel van) de erfenis nalaat. Een erfgenaam erft (een deel van) de hele nalatenschap, dat zijn dus de bezittingen maar ook de schulden.
- Legatarissen
Een legataris is een persoon of instelling die een specifiek bedrag of voorwerp uit de nalatenschap krijgt, bijvoorbeeld een meubelstuk, een auto, sieraden of een som geld. Dit staat in een testament of een door de overledene geschreven codicil.
- Legitimarissen
Een legitimaris is een (klein)kind dat volgens de wet recht heeft op een deel van de erfenis (de legitieme portie). Een legitimaris kan altijd een beroep doen op diens legitieme portie, ook al had de overledene een testament.
- Overige personen of instellingen die iets krijgen
Dit zijn personen of instellingen die iets krijgen uit de nalatenschap op grond van fictiebepalingen. Dit hoeven dus geen erfgenamen of legatarissen te zijn.

Zie ook onderdeel A, 1.1.

Vermogen

Het vermogen van een persoon bestaat uit alle bezittingen en schulden van diegene. Zie ook *Vermogensbestanddeel*.

Vermogensbestanddeel

De verschillende delen van een vermogen worden 'vermogensbestanddelen' genoemd. Voorbeelden van vermogensbestanddelen zijn een woning, een bankrekening, een aandelenpakket en een hypotheek.

Voortzettingsbeding

Een voortzettingsbeding is een overeenkomst waarin is vastgelegd dat bepaalde personen bepaalde (aandelen in) vermogensbestanddelen van de overledene voortzetten. Dit kan met of zonder vergoeding.

Personen die samen eigenaar zijn van (aandelen in) een onderneming, sluiten vaak een overnemingsbeding af. Zie ook *Overnemingsbeding* en *Verblijvingsbeding*.

Verwerpen

Erfgenamen kunnen hun erfdeel verwerpen. Zij verklaren dan officieel bij de rechtbank dat zij hun erfdeel niet aannemen.

Let op!

Kinderen die erfgenaam zijn, kunnen het goed vinden dat het hele vermogen van de overleden ouder bij de andere ouder blijft. Dit is niet hetzelfde als het verwerpen van de erfenis.

Voorwaardelijke vrijstelling ondernemingsvermogen

Zie *Beschikking ondernemingsvermogen*.

Vrij van recht erven

De overledene kan in het testament hebben bepaald dat een persoon iets 'vrij van recht' of 'netto' erft. Deze persoon hoeft dan geen erfbelasting te betalen. Bij een erfenis vrij van recht bestaat de erfenis uit 2 delen:

- de waarde van de erfenis die een bepaalde persoon krijgt
- de erfbelasting die over de waarde van deze erfenis moet worden betaald

Het totale bedrag (de waarde van de erfenis van deze persoon plus de erfbelasting) moet worden betaald uit de totale erfenis van alle erfgenamen. Op de aanslag erfbelasting komt wel de naam te staan van de persoon die vrij van recht erft.

Vruchtgebruik

Iemand heeft het vruchtgebruik van een *vermogensbestanddeel* als hij er niet de eigenaar van is, maar wel gebruik mag maken van dit vermogensbestanddeel of van de opbrengsten ('vruchten') ervan. Stel, u hebt het vruchtgebruik van een woning. Dan mag u in deze woning wonen, zonder dat u daar een vergoeding voor hoeft te betalen aan de eigenaar. U mag de woning ook verhuren en de huuropbrengst houden. Maar u mag de woning niet verkopen, slopen of weggeven. Dat mag alleen de eigenaar. U kunt ook het vruchtgebruik van bijvoorbeeld aandelen hebben. Dan mag u gebruikmaken van de opbrengst van de dividenden van de aandelen. Zie ook *Blote eigendom*.

Waarde in het economisch verkeer

De waarde in het economisch verkeer is de hoogste waarde die u voor een bezitting zou kunnen krijgen als u die zou verkopen onder de meest gunstige omstandigheden. Waarde in het economisch verkeer wordt ook wel 'marktwaarde' genoemd.

Wettelijk erfdeel

Is er geen testament én had de overledene een echtgenoot of geregistreerd partner en 1 of meer kinderen? Dan geldt de wettelijke verdeling volgens het erfrecht. De hele erfenis gaat naar de echtgenoot of geregistreerd partner van de overledene. De kinderen hebben wel recht op een deel van de erfenis, hun wettelijk erfdeel. Maar zij krijgen dit nog niet. Hun erfdeel wordt omgerekend in geld. Voor dit bedrag heeft de echtgenoot een schuld aan de kinderen. Zowel de echtgenoot als de kinderen moeten in deze situatie aangifte doen voor de erfbelasting als hun erfdeel hoger is dan de vrijstelling. De echtgenoot betaalt de erfbelasting voor de kinderen. Dat vermindert de schuld aan de kinderen.

Wettelijke verdeling

Had de overledene geen testament? En laat de overledene een echtgenoot of geregistreerd partner en 1 of meer kinderen achter? Dan geldt de wettelijke verdeling. De hele erfenis gaat naar de echtgenoot of geregistreerd partner. Die neemt alle bezittingen en schulden van de overledene over. Het kan gaan om spaargeld of een woning, maar ook om een hypotheek.

De kinderen zijn niet onterfd. Zij hebben recht op een deel van de erfenis, maar zij krijgen dit nog niet. In plaats daarvan krijgen zij een vordering in geld op de achterblijvende ouder. Dat wil zeggen dat die ouder een schuld heeft aan de kinderen voor de waarde van hun erfdeel. De kinderen kunnen dit bedrag pas opeisen als de achterblijvende ouder is overleden.

Let op!

Ook als de wettelijke verdeling van toepassing is, moeten de kinderen van de overledene aangifte doen voor de erfbelasting. Mogelijk ontvangen ze daarna een aanslag erfbelasting.

Voorbeeld

Een overledene laat een echtgenoot en 2 kinderen achter. Het echtpaar bezat een woning van € 300.000 en € 60.000 spaargeld.

De helft van alle bezittingen is eigendom van de echtgenoot. Dat is € 150.000 voor de woning en € 30.000 spaargeld, in totaal € 180.000. De erfenis van de overledene bestaat uit de andere helft van de bezittingen. Er zijn 3 erfgenamen, die allemaal recht hebben op een even groot deel van € 60.000. De kinderen krijgen hun erfdeel nog niet, dat gebeurt pas na het overlijden van de andere ouder. Tot die tijd heeft die ouder bij ieder kind een schuld van € 60.000. Of anders gezegd, ieder kind heeft een vordering van € 60.000 op de achterblijvende ouder. De kinderen moeten aangifte erfbelasting doen over deze vordering.

Als de achterblijvende ouder overlijdt, krijgen de kinderen eerst de € 60.000 per persoon die al van hen was. Over dat bedrag is al erfbelasting betaald, dus dat hoeven ze niet nog eens te doen. De erfenis van de achterblijvende ouder is (€ 180.000 + € 60.000 =) € 240.000. Hiervan krijgt ieder kind € 120.000. Over dit bedrag moeten zij erfbelasting betalen.

E Tabellen en rekenhulpen

In dit onderdeel van de toelichting vindt u tabellen en rekenhulpen. In sommige gevallen hebt u de tabellen nodig om te berekenen welk bedrag u moet invullen bij vragen op het aangifteformulier. Als dat zo is, geven wij dat aan op het aangifteformulier en in deze toelichting.

U kunt de tabellen en rekenhulpen ook gebruiken om een indruk te krijgen van de erfbelasting die verkrijgers moeten betalen in een aantal veelvoorkomende situaties. Of maak een berekening op belastingdienst.nl/erfbelasting, met het hulpmiddel 'Erfbelasting berekenen'. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met een notaris of een belastingadviseur.

Let op!

U kunt geen rechten ontlenen aan de berekeningen die u maakt met de rekenhulpen in deze toelichting.

Welke tabellen zijn er?

In dit deel van de toelichting vindt u de volgende tabellen:

- Tabel A: hierin staan de verschillende bedragen voor vrijstellingen
- Tabel B: hierin staan de tarieven voor erfbelasting
- Tabel C: hiermee berekent u de waarde van vruchtgebruik, blote eigendom en periodieke uitkeringen
- Tabel D: hiermee berekent u:
 - de waarde van woningen die op erfpachtgrond staan en waarvoor een canon (vergoeding voor het erfpacht) moet worden betaald
 - de waarde van woningen die verhuurd zijn en waarvan de huurder huurbescherming geniet en van verpachte woningen

Welke rekenhulpen zijn er?

Na de tabellen vindt u de volgende rekenhulpen:

- Rekenhulp 1: hiermee berekent u het saldo van de waarde van de bezittingen en schulden van de overledene.
- Rekenhulp 2: hiermee berekent u over welk bedrag kinderen erfbelasting moeten betalen als de wettelijke verdeling van toepassing is.
- Rekenhulp 3: hiermee berekent u over welk bedrag een echtgenoot of geregistreerd partner erfbelasting moet betalen als de wettelijke verdeling van toepassing is.
- Rekenhulp 4: hiermee berekent u de erfbelasting die de verkrijgers moeten betalen.
- Rekenhulp 5: hiermee berekent u de waarde van het ondernemingsvermogen in een nalatenschap
- Rekenhulpen A-G bij vraag 12: Aanvraag toepassing van de bedrijfsopvolgingsregeling

Als u voor meer verkrijgers wilt berekenen hoeveel erfbelasting zij moeten betalen, dan moet u de erfbelasting voor iedere verkrijger apart berekenen.

Tabel A: Vrijstellingen voor de erfbelasting 2023

Voor de erfbelasting gelden vrijstellingen. Dat wil zeggen dat u pas erfbelasting hoeft te betalen als de waarde van uw erfenis hoger is dan een bepaald bedrag. Welke vrijstelling voor u geldt, hangt af van uw relatie met de overledene. U kunt dit opzoeken in deze tabel.

Zie ook de begrippenlijst.

Let op!

Krijgen u en uw partner allebei een erfenis uit de nalatenschap van een overledene? Dan zien wij u voor de berekening van de erfbelasting meestal als 1 persoon. Wanneer u partners bent voor de erfbelasting leest u in de begrippenlijst bij 'Partners voor de erfbelasting'.

Relatie met de overledene	Vrijstelling
Echtgenoot of geregistreerd partner	€ 723.526
Samenwoner met notariële akte, langer dan 6 maanden samenwonend	€ 723.526
Samenwoner zonder notariële akte, langer dan 5 jaar samenwonend	€ 723.526
Ouders	€ 54.270
Kind	€ 22.918
Kind met een beperking	€ 68.740
Stiefkind	€ 22.918
Pleegkind	€ 22.918
Kleinkind	€ 22.918
Algemeen nut beogende instelling (ANBI)	algehele vrijstelling
<i>Let op!</i> Moet de instelling een tegenprestatie leveren voor de erfenis? Dan moet de instelling wel erfbelasting betalen.	
Sociaal belang behartigende instelling (SBB)	algehele vrijstelling
<i>Let op!</i> Moet de instelling een tegenprestatie leveren voor de erfenis? Dan moet de instelling wel erfbelasting betalen.	
Steunstichting SBB	algehele vrijstelling in het jaar waarin de stichting als steunstichting is aangewezen
Andere verkrijgers	€ 2.418

Tabel B: Tarieven voor erfbelasting 2023

Welk tarief geldt, hangt af van:

- de hoogte van de erfenis
- de relatie tussen verkrijger en overledene

Let op!

Krijgen u en uw partner allebei een erfenis uit de nalatenschap van een overledene? Dan zien wij u voor de berekening van de erfbelasting meestal als 1 persoon. Wanneer u partners bent voor de erfbelasting leest u in de begrippenlijst bij 'Partners voor de erfbelasting'.

Waarde erfenis	Tarief-groep 1	Tarief-groep 1a	Tarief-groep 2
	Partner, (pleeg- of stief) kind, kind met een beperking	Klein-kinderen en verdere afstammelingen	Overige verkrijgers, zoals een broer, zus of ouders
Tussen €0 en € 138.642	10%	18%	30%
€ 138.642 en hoger	20%	36%	40%

Voorbeeld

U bent een nicht van de overledene en u krijgt uit de erfenis een bedrag van: € 159.000
 Uw vrijstelling is: € 2.418
 U moet nu over €156.582 erfbelasting betalen.
 Over de 1e €138.642 betaalt u 30%, dus: € 41.593
 Over (€156.582 – €138.642 =) €17.940 betaalt u 40%, dus: € 7.176
 In totaal betaalt u: €41.593 + €7.176 = € 48.769

Tabel C: Berekening waarde vruchtgebruik, blote eigendom en periodieke uitkeringen

Deze tabel bestaat uit 2 subtabellen:

- Subtabel C1:
Deze tabel gebruikt u als de looptijd van het vruchtgebruik of de periodieke uitkering afhankelijk is van het leven van 1 of meer personen die het vruchtgebruik of de periodieke uitkering krijgen.
- Subtabel C2:
Deze tabel gebruikt u als de looptijd van het vruchtgebruik of de periodieke uitkering niet afhangt van het leven van 1 of meer personen, maar al bekend is. U moet hierbij denken aan:
 - een uitkering van lijfrente gedurende 5 jaar
 - het recht om 2 jaar in een woning te blijven wonen

Subtabel C1

De waarde van vruchtgebruik, blote eigendom en periodieke uitkeringen in 1 jaar is wettelijk vastgesteld op 6%. Dit percentage wordt de rekenrente genoemd. U vermenigvuldigt de rekenrente met de factor die bij de leeftijd van een verkrijger hoort.

Leeftijd	Factor
Jonger dan 20 jaar	16
Van 20 tot 30 jaar	15
Van 30 tot 40 jaar	14
Van 40 tot 50 jaar	13
Van 50 tot 55 jaar	12
Van 55 tot 60 jaar	11
Van 60 tot 65 jaar	10
Van 65 tot 70 jaar	8
Van 70 tot 75 jaar	7
Van 75 tot 80 jaar	5
Van 80 tot 85 jaar	4
Van 85 tot 90 jaar	3
Ouder dan 90 jaar	2

Er zijn 3 situaties mogelijk:

- Het vruchtgebruik of de periodieke uitkering is afhankelijk van het leven van 1 persoon.
- Het vruchtgebruik of de periodieke uitkering is afhankelijk van het leven van 2 of meer personen en het vruchtgebruik eindigt bij het overlijden van de 2e vruchtgebruiker.
- Het vruchtgebruik of de periodieke uitkering is afhankelijk van het leven van 2 of meer personen en het vruchtgebruik eindigt zodra 1 van de vruchtgebruikers overlijdt.

Voorbeeld 1: Het vruchtgebruik of de periodieke uitkering is afhankelijk van het leven van 1 persoon.

Jan, 43 jaar, krijgt het vruchtgebruik van een spaartegoed van €100.000.

U berekent de waarde van het vruchtgebruik en de blote eigendom op de volgende manier:

- Stap 1: 6% rekenrente van €100.000 is €6.000.
 Stap 2: De factor in de tabel die hoort bij een leeftijd van 43 jaar is 13.
 Stap 3: €6.000 x factor 13 is €78.000. Dit is de waarde van het vruchtgebruik.
 Stap 4: De waarde van de blote eigendom is nu (€100.000 - €78.000 =) €22.000.

Voorbeeld 2: Het vruchtgebruik of de periodieke uitkering is afhankelijk van het leven van 2 of meer personen en het vruchtgebruik eindigt bij het overlijden van de 2e vruchtgebruiker.

Jaap, 86 jaar, en Frits, 76 jaar, krijgen samen het vruchtgebruik van een spaartegoed van €100.000.

U berekent de waarde van het vruchtgebruik en de blote eigendom op de volgende manier:

- Stap 1: 6% rekenrente van €100.000 is €6.000.
 Stap 2: In deze situatie trekt u van de leeftijd van de jongste vruchtgebruiker (Frits) 5 jaar af. Dat is dus 71 jaar. De factor in de tabel die hoort bij een leeftijd van 71 jaar is 7.
 Stap 3: €6.000 x factor 7 is €42.000. Dit is de waarde van het vruchtgebruik. Jaap en Frits moeten ieder erfbelasting betalen over de helft van €42.000, dus over €21.000.
 Stap 4: De waarde van de blote eigendom is nu €100.000 - €42.000 = €58.000.

Subtabel C2

Waardering gedurende	Afhankelijk van leven van 1 persoon			Niet van het leven afhankelijk
	0 tot en met	40 tot en met	60 jaar	
1e 5 jaar	0,84	0,83	0,75	0,85
2e 5 jaar	0,62	0,60	0,40	0,64
3e 5 jaar	0,46	0,42	0,15	0,48
4e 5 jaar	0,34	0,28	0,04	0,36
5e 5 jaar	0,25	0,18	0,02	0,28
en volgende jaren	0,12	0,06	0,00	0,15

Voorbeeld periodieke uitkering waarvan looptijd bekend is

De opa van Clarissa heeft in zijn testament bepaald dat Clarissa, 23 jaar, een jaarlijkse uitkering krijgt van € 1000 gedurende 7 jaar. Ook heeft opa bepaald dat de uitkering eindigt als Clarissa binnen deze 7 jaar overlijdt.

Stap 1: Clarissa is 23 jaar. Haar leeftijd valt in de 1e kolom van de tabel: 0 tot en met 39 jaar.

Stap 2: De 1e 5 jaar van de uitkering wordt berekend met de factor 0,84.

Stap 3: 5 jaar x € 1.000 per jaar x factor 0,84 is € 4.200.

Stap 4: De resterende 2 jaar vallen in de 2e 5 jaar met een factor 0,62.

Stap 5: 2 jaar x € 1.000 per jaar maal factor 0,62 is € 1.240.

Stap 6: Clarissa moet voor de lijfrentepolis erfbelasting betalen over (€ 4.200 + € 1.240 =) € 5.440.

Let op!

Is de uitkering niet afhankelijk van het leven van Clarissa? Gebruik dan de laatste kolom in de tabel voor de berekening. De uitkering hangt niet af van Clarissa's leven als de uitkering niet eindigt bij haar overlijden, maar bijvoorbeeld overgaat op haar erfgenamen.

Maximale waarde

Gaat de periodieke uitkering na overlijden bijvoorbeeld over op de erfgenamen? Dan is de looptijd niet afhankelijk van het leven van 1 persoon. De totale waarde van de periodieke uitkering is in dat geval maximaal 17 keer de jaarlijkse periodieke uitkering. Dit geldt zowel voor uitkeringen voor bepaalde tijd als voor uitkeringen voor onbepaalde tijd.

Tabel D: Berekening van de waarde van verhuurde woningen waarvan de huurder huurbescherming geniet en van verpachte woningen

Met deze tabel stelt u de leegwaarderatio vast van woningen die worden verhuurd of verpacht. De leegwaarderatio is een percentage van de WOZ-waarde van een woning.

Let op!

Deze tabel gebruikt u niet om de waarde te berekenen van woningen die tijdelijk verhuurd worden, zoals vakantiewoningen.

De verhouding van de jaarlijkse huurprijs of pachtprijs tot de WOZ-waarde		Leegwaarderatio
is meer dan	maar niet meer dan	
0%	1%	73%
1%	2%	79%
2%	3%	84%
3%	4%	90%
4%	5%	95%
5%	–	100%

U hebt de leegwaarderatio nodig om de waarde te berekenen van:

- verhuurde of verpachte woningen waarvoor een huurprijs of pachtsom is overeengekomen die gebruikelijk is tussen willekeurige derden
- woningen die gedeeltelijk zijn verhuurd of verpacht en waarvoor een huurprijs of pachtsom is overeengekomen die gebruikelijk is tussen willekeurige derden
- woningen waar de verhuurder of verpachter en huurder of pachter gelieerde partijen zijn en een huurprijs of pachtsom is overeengekomen die niet met derden zou zijn overeengekomen

Willekeurige derden

Personen die geen zakelijke of familierelatie met elkaar hebben, zijn willekeurige derden.

Gelieerde partijen

Gelieerde partijen zijn:

- personen die familie van elkaar zijn
- personen of instellingen die een zakelijke relatie met elkaar hebben

Berekening van de waarde van verhuurde of verpachte woningen waarvoor een huurprijs of pachtsom is overeengekomen die gebruikelijk is tussen willekeurige derden

Let op!

Maakt de verhuurde of verpachte woning deel uit van een gebouw en is de woning niet als een afzonderlijke woning over te dragen? Verminder dan de WOZ-waarde bij stap 1 eerst met € 20.000.

De waarde van deze woningen berekent u op de volgende manier:

Stap 1

Neem de WOZ-waarde die staat op de beschikking die de gemeente heeft afgegeven in het jaar van overlijden. U kunt de waarde meestal ook online via wozwaardeloket.nl opzoeken.

Voorbeeld

De WOZ-waarde is € 200.000.

Stap 2

Bereken de jaarlijkse huurprijs. Vermenigvuldig hiervoor de maandelijkse huurprijs aan het begin van het kalenderjaar met 12.

Voorbeeld

De maandelijkse huurprijs aan het begin van het kalenderjaar is € 475. De jaarlijkse huurprijs is $(12 \times € 475 =) € 5.700$.

Let op!

Is de huur in het jaar van overlijden niet ingegaan aan het begin van het kalenderjaar? Neem dan de huurprijs die betaald moest worden toen de huur inging.

Stap 3

Bereken het percentage dat de verhouding van de jaarlijkse huurprijs tot de WOZ-waarde weergeeft. Deel hiervoor de jaarlijkse huurprijs door de WOZ-waarde.

Voorbeeld

$€ 5.700$ (jaarlijkse huurprijs) gedeeld door $€ 200.000$ (WOZ-waarde) is 2,85%.

Stap 4

Zoek de uitkomst van Stap 3 op in tabel D.

Voorbeeld

2,85% is meer dan 2% maar niet meer dan 3%. De leegwaarderatio is dus 84%.

Stap 5

Bereken de waarde van de verhuurde woning. Vermenigvuldig hiervoor de WOZ-waarde met de leegwaarderatio.

Voorbeeld

De waarde van de verhuurde woning is $(84\% \times € 200.000 =) € 168.000$.

Berekening van de waarde van woningen die gedeeltelijk zijn verhuurd en/of verpacht en waarvoor een huurprijs of pachtsom is overeengekomen die gebruikelijk is tussen willekeurige derden

De waarde van deze woningen berekent u op de volgende manier:

Stap 1

Neem de oppervlakte van de woning in vierkante meters.

Voorbeeld

Een woning heeft 4 verdiepingen. Alle verdiepingen samen hebben een oppervlakte van 160 vierkante meter.

Stap 2

Neem de oppervlakte van het verhuurde deel of de verhuurde delen van de woning.

Voorbeeld

Van de 4 verdiepingen zijn er 3 verhuurd. Deze 3 verdiepingen hebben samen een oppervlakte van 120 vierkante meter.

Stap 3

Neem de WOZ-waarde op de beschikking die de gemeente heeft afgegeven in het jaar van overlijden. U kunt de waarde meestal ook online via wozwaardeloket.nl opzoeken.

Voorbeeld

De WOZ-waarde op de beschikking van de gemeente is € 600.000.

Stap 4

Bereken het aandeel van het verhuurde deel van de woning in de WOZ-waarde. Deel daarvoor eerst de oppervlakte van het verhuurde deel door de oppervlakte van de hele woning. Vermenigvuldig daarna de uitkomst van deze berekening met de WOZ-waarde.

Voorbeeld

$120/160 = 0,75$.
 $0,75 \times € 600.000 = € 450.000$

Stap 5

Bereken de jaarlijkse huurprijs van het verhuurde deel van de woning. Vermenigvuldig hiervoor de maandelijkse huurprijs aan het begin van het kalenderjaar met 12.

Voorbeeld

- De maandelijkse huurprijs van de 3 verhuurde verdiepingen is aan het begin van het kalenderjaar € 1.800. De jaarlijkse huurprijs is ($12 \times € 1.800 =$) € 21.600.

Let op!

Is de huur in het jaar van overlijden niet ingegaan aan het begin van het kalenderjaar? Neem dan de huurprijs die betaald moest worden toen de huur inging.

Stap 6

Bereken het percentage dat de verhouding van de jaarlijkse huurprijs tot de WOZ-waarde weergeeft. Deel hiervoor de jaarlijkse huurprijs door de WOZ-waarde van het verhuurde deel van de woning.

Voorbeeld

€ 21.600 (jaarlijkse huurprijs) gedeeld door € 450.000 (WOZ-waarde verhuurde deel woning) is 4,8%.

Stap 7

Zoek de uitkomst van Stap 6 op in tabel D.

Voorbeeld

4,8% is meer dan 4% maar niet meer dan 5%. De leegwaarderatio van het verhuurde deel van de woning is dus 95%.

Stap 8

Bereken de waarde van het verhuurde deel van de woning. Deel hiervoor de WOZ-waarde van het verhuurde deel van de woning door de leegwaarderatio van het verhuurde deel van de woning.

Voorbeeld

De waarde van het verhuurde deel van de woning is ($95\% \times 450.000 =$) € 427.500.

Stap 9

Bereken de waarde van de woning die voor een deel verhuurd wordt. Trek hiervoor de WOZ-waarde van het verhuurde deel van de woning af van de WOZ-waarde van de hele woning. Bij de uitkomst van deze som telt u de waarde van het verhuurde deel van de woning op.

Voorbeeld

€ 600.000 (WOZ-waarde hele woning) min € 450.000 (WOZ-waarde verhuurde deel van de woning) is € 150.000.
€ 150.000 plus € 427.500 (waarde verhuurde deel van de woning) is € 577.500.

Berekening waarde verhuurde of verpachte woningen waarvan de verhuurder of verpachter en huurder of pachter gelieerde partijen zijn en waarvoor een huurprijs/pachtsom is overeengekomen die niet met derden zou zijn overeengekomen

Voorbeelden zijn:

- Iemand verhuurt tegen een lage prijs een woning aan een familielid.
- De directeur van een bv verhuurt tegen een lage prijs een woning aan diens eigen bv.
- Een bv verhuurt tegen een lage prijs een woning aan haar eigen directeur.

In deze situatie is de leegwaarderatio altijd 100% van de WOZ-waarde. Deze leegwaarderatio is dan de waarde van de woning.

Voorbeeld

Jet verhuurt een woning aan haar zoon Pieter voor € 350. Als Jet de woning niet zou verhuren aan haar zoon Pieter, maar aan een willekeurige andere persoon, zou ze een huurprijs vragen van € 600.

De WOZ-waarde van de verhuurde woning is € 200.000.

De leegwaarderatio is dan ($100\% \times € 200.000 =$) € 200.000.

Let op!

Als Pieter de woning erft, geldt voor Pieter de WOZ-waarde.

Als er naast Pieter nog andere personen de woning erven, geldt voor Pieter de WOZ-waarde en voor de andere personen geldt de waarde die u berekent aan de hand van de leegwaarderatio.

Rekenhulp 1: Saldo erfenis berekenen

Met deze rekenhulp berekent u het saldo van de erfenis voor alle verkrijgers samen.

Stap 1

Totale waarde bezittingen, gemeenschappelijk

Tel de gemeenschappelijke bezittingen

die u hebt ingevuld bij vraag 5c

tot en met vraag 5m bij elkaar op.

€ A

Stap 2

Deel: A door 2.

€ B

Stap 3

Totale waarde bezittingen, privé

Tel de privébezittingen die u hebt ingevuld bij

vraag 5c tot en met vraag 5m bij elkaar op.

€ C

Stap 4

Tel op: B en C.

€ D

Stap 5

Totaal schulden, gemeenschappelijk

Tel de gemeenschappelijke schulden

die u hebt ingevuld bij vraag 5n

tot en met vraag 5q bij elkaar op.

€ E

Stap 6

Deel: E door 2.

€ F

Stap 7

Totaal schulden, privé

Tel de privéschulden die u hebt ingevuld bij

vraag 5n tot en met vraag 5q bij elkaar op.

€ G

Stap 8

Tel op: F en G.

€ H

Stap 9

Trek af: D min H.

€ I

Stap 10

Uitvaartkosten en andere kosten

Neem over van vraag 6.

€ J

Stap 11

Trek af: I min J.

Saldo van de erfenis voor de verkrijgers

€ K

Rekenhulp 2: Erfdeel kinderen berekenen bij wettelijke verdeling

Deze rekenhulp gebruikt u als de wettelijke verdeling van toepassing is en de erfgenamen **geen** rentepercentage hebben afgesproken. U berekent over welk bedrag erfbelasting betaald moet worden:

- door de kinderen (of verdere afstammelingen in de rechte lijn)
- door de echtgenoot of geregistreerd partner

Stap 1

Aandeel van iedere erfgenaam
in breuken

L

Voorbeeld

Als de echtgenoot of geregistreerd partner en 3 kinderen achterblijven, is ieder voor 1/4 deel erfgenaam. Het breukdeel van iedere erfgenaam is dus 1/4.

Stap 2

Hoe oud is de achterblijvende echtgenoot
of geregistreerd partner op de datum
van het overlijden?

JAAR M

Voorbeeld

De echtgenoot of geregistreerd partner is 63 jaar.

Stap 3

Zoek in tabel C de factor die hoort bij
de leeftijd van de echtgenoot of
geregistreerd partner

FACTOR N

Voorbeeld

Bij een leeftijd van 63 jaar hoort factor 10.

Stap 4

Vermenigvuldig de gevonden
factor met 6%

% O

Voorbeeld

Bij een leeftijd van 63 jaar komt u uit op $10 \times 6\% = 60\%$.

Stap 5

Vermenigvuldig: K uit Rekenhulp 1 x L.

€ P

Voorbeeld

U hebt bij stap 11 van Rekenhulp 1 berekend dat K € 400.000 is.
 $€ 400.000 \times 1/4 = € 100.000$

Ga verder met stap 6.

Stap 6Vermenigvuldig: $O \times P$.€ Q**Voorbeeld**

60% van € 100.000 = € 60.000

Stap 7Bedrag waarover ieder kind erfbelasting moet betalen. *Trek af: P min Q.*€ R**Voorbeeld**

€ 100.000 - € 60.000 = € 40.000

Rekenhulp 3: Erfdeel echtgenoot of geregistreerd partner berekenen bij wettelijke verdeling

Stap 1

Neem over: K uit Rekenhulp 1.

€ K**Voorbeeld**

U hebt bij stap 11 van Rekenhulp 1 berekend dat K € 400.000 is.

Stap 2

Vermenigvuldig R uit Rekenhulp 2 met het aantal kinderen.

€ S**Voorbeeld**

Bij stap 7 van Rekenhulp 2 hebt u berekend dat R € 40.000 is. Er zijn 3 kinderen. € 40.000 x 3 = € 120.000.

Stap 3Bedrag waarover de echtgenoot of geregistreerd partner erfbelasting moet betalen. *Trek af: K min S.*€ T**Voorbeeld**

€ 400.000 - € 120.000 = € 280.000

Rekenhulp 4: Hoeveel erfbelasting moet deze verkrijger betalen?

Wij gaan in deze rekenhulp uit van dezelfde voorbeelden als in Rekenhulp 2.

Stap 1

Neem over: R uit Rekenhulp 2.

€ R**Voorbeeld**

Bij stap 7 van Rekenhulp 2 hebt u berekend dat R € 40.000 is.

Stap 2

Bepaal welke vrijstelling van toepassing is.

Dit is afhankelijk van de relatie met de overledene. Dit kunt u opzoeken in tabel A.

Vrijstelling

€ U**Voorbeeld**

De vrijstelling voor een kind is € 22.918. Over deze € 22.918 betaalt het kind geen erfbelasting.

Stap 3Bedrag waarover belasting betaald moet worden. *Trek af: R min U.*€ V**Voorbeeld**

€ 40.000 - € 22.918 = € 17.082

Stap 4

Bepaal welk percentage erfbelasting het kind moet betalen. Dit vindt u in tabel B.

% W**Voorbeeld**

Het kind valt in tariefgroep 1. Het moet belasting betalen over € 17.082. Dit bedrag ligt tussen € 0 en € 138.642. Hierover moet het kind 10% erfbelasting betalen.

Stap 5

Te betalen erfbelasting.

Vermenigvuldig: $W \times V$.€ X**Voorbeeld**

Het kind moet 10% erfbelasting betalen over € 17.082. Dit is € 1.708.

Rekenhulpen A tot en met G

Bij vraag 12 Aanvraag toepassing van de bedrijfsopvolgingsregeling

Wij raden u aan een belastingadviseur in te schakelen om de vragen te beantwoorden die horen bij deze aanvraag.

Bij een aantal vragen over de bedrijfsopvolgingsregeling moet u een bedrag berekenen. Dit doet u met behulp van 1 of meerdere rekenhulpen, die hierna zijn opgenomen. Bewaar de ingevulde rekenhulp(en). Wij kunnen daar om vragen.

Rekenhulp A

Goingconcernwaarde van de gehele objectieve onderneming bij aanmerkelijk belang aandelen

Uitleg van het begrip 'objectieve onderneming' leest u in de begrippenlijst in onderdeel D van deze toelichting.

Berekening goingconcernwaarde

Goingconcernwaarde van de gehele onderneming (inclusief beleggingsvermogen, exclusief ter beschikking gestelde panden)

€ A

Beleggingsvermogen van de gehele onderneming

€ B

Goingconcernwaarde van de gehele onderneming (exclusief beleggingsvermogen)

Bereken: A - B.

€ C

Toerekening beleggingsvermogen aan ondernemingsvermogen

(5% van het ondernemingsvermogen of waarde beleggingsvermogen, als dit minder is dan die 5%)

€ D

Goingconcernwaarde objectieve onderneming (exclusief ter beschikking gestelde panden)

Bereken: C + D.

€ E

De totale waarde in het economisch verkeer van de panden die ter beschikking zijn gesteld aan de objectieve onderneming

€ F

Totale goingconcernwaarde van de gehele objectieve onderneming

Bereken: E + F. Vul de uitkomst in bij vraag 12I.

€

Rekenhulp B

Liquidatiewaarde van de gehele objectieve onderneming bij aanmerkelijk belang aandelen

Let op!

Vul de volgende rekenhulp alleen in als de liquidatiewaarde hoger is dan de goingconcernwaarde.

Berekening liquidatiewaarde

Liquidatiewaarde van de gehele onderneming (inclusief beleggingsvermogen, exclusief ter beschikking gestelde panden)

€ G

Beleggingsvermogen van de gehele onderneming

€ H

Liquidatiewaarde van de gehele onderneming (exclusief beleggingsvermogen)

Bereken: $G - H$.

€ I

Toerekening beleggingsvermogen aan ondernemingsvermogen.

(5% van het ondernemingsvermogen of waarde beleggingsvermogen, als dit minder is dan die 5%)

€ J

+

Liquidatiewaarde objectieve onderneming (exclusief ter beschikking gestelde panden)

Bereken: $I + J$.

€ K

De totale waarde in het economisch verkeer van de panden die ter beschikking zijn gesteld aan de objectieve onderneming

€ L

+

Totale liquidatiewaarde van de gehele objectieve onderneming

Bereken: $K + L$. Vul de uitkomst in bij vraag 12k.

€

Rekenhulp C

Goingconcernwaarde van de gehele objectieve onderneming bij IB-onderneming

(ander ondernemingsvermogen dan aanmerkelijk belang aandelen)

Berekening goingconcernwaarde

Goingconcernwaarde van de gehele onderneming (inclusief beleggingsvermogen)

€ A

Beleggingsvermogen van de gehele onderneming

€ B

Goingconcernwaarde van de gehele onderneming (exclusief beleggingsvermogen)

Bereken: $A - B$.

€ C

De totale waarde in het economisch verkeer van buitenvennootschappelijke onroerende zaken

€ D

+

Totale goingconcernwaarde van de gehele objectieve onderneming

Bereken: $C + D$. Vul de uitkomst in bij vraag 12l.

€

Rekenhulp D

Liquidatiewaarde van de gehele objectieve onderneming bij IB-onderneming (ander ondernemingsvermogen dan aanmerkelijkbelang aandelen)

Let op!

Vul de volgende rekenhulp alleen in als de liquidatiewaarde hoger is dan de goingconcernwaarde.

Berekening liquidatiewaarde

Liquidatiewaarde van de gehele onderneming
(inclusief beleggingsvermogen)

€ E

Beleggingsvermogen van de gehele onderneming

€ F

Liquidatiewaarde van de gehele onderneming (exclusief beleggingsvermogen)

Bereken: E - F.

€ G

De totale waarde in het economisch verkeer van buitenvennootschappelijke onroerende zaken

€ H

Totale liquidatiewaarde van de gehele objectieve onderneming

Bereken: G + H. Vul de uitkomst in bij vraag 12k.

€

Rekenhulp E

Waarde voorwaardelijke vrijstelling van de gehele objectieve onderneming

Liquidatiewaarde gehele objectieve onderneming

Neem de uitkomst over van rekenhulp B of D.

Vul de liquidatiewaarde alleen in als de liquidatiewaarde hoger is dan de goingconcernwaarde.

€

Goingconcernwaarde gehele objectieve onderneming

Neem de uitkomst over van rekenhulp A of C.

€

Vershil liquidatiewaarde en goingconcernwaarde

(liquidatiewaarde hoger). Vul '0' als er geen hogere liquidatiewaarde is.

€ A

Goingconcernwaarde hoger dan € 1.205.871?

Nee. Vul B1 in.

Vul de goingconcernwaarde in.

U kunt de totale voorwaardelijke vrijstelling berekenen: A + B1.

€ B1

Goingconcernwaarde hoger dan € 1.205.871?

Ja. Vul B2 in.

Vul € 1.205.871 in.

€ B2

Bereken: 83% van (goingconcernwaarde verminderd met € 1.205.871).

(Alleen als de goingconcernwaarde hoger is dan € 1.205.871).

€ C

Totale voorwaardelijke vrijstelling

Bereken: A + B1 of A + B2 + C. Vul de uitkomst in bij vraag 12m.

€

Rekenhulp F

Waarde van de voorwaardelijke vrijstelling voor het overgedragen deel van de objectieve onderneming

Ga uit van de goingconcernwaarde, tenzij de liquidatiewaarde hoger is. Ga dan uit van de liquidatiewaarde.

Neem over de goingconcernwaarde gevuld bij vraag 12o, tenzij liquidatiewaarde hoger is; neem dan over de liquidatiewaarde gevuld bij vraag 12n.

Waarde overgedragen deel objectieve onderneming

Vul 12n alleen in als de liquidatiewaarde hoger is dan de goingconcernwaarde of als de goingconcernwaarde hoger is dan de liquidatiewaarde, vul dan 12o in.

€

÷

Waarde gehele objectieve onderneming. Uitkomst rekenhulp A of C, tenzij de liquidatiewaarde hoger is dan uitkomst rekenhulp B of D.

€

=

Breuk overgedragen deel. Vul in bij 12p.

/

Totale voorwaardelijke vrijstelling gehele objectieve onderneming
Neem de uitkomst over van rekenhulp E.

€ X

Voorwaardelijke vrijstelling overgedragen deel

Bereken: breuk overgedragen deel x totale voorwaardelijke vrijstelling. Vul de uitkomst in bij vraag 12q.

€

Rekenhulp G

Evenredig deel van de latente belastingschuld van het overgedragen deel van de objectieve onderneming

Ga uit van de goingconcernwaarde, tenzij de liquidatiewaarde hoger is. Ga dan uit van de liquidatiewaarde.

IB latente belastingschuld overgedragen deel. Neem over van vraag 12t.

€

Berekening belast deel overgedragen deel objectieve onderneming

Waarde overgedragen deel objectieve onderneming

€

Trek af: Tegenprestatie/koopsom. Neem over van vraag 12s.

€

Trek af: Voorwaardelijke vrijstelling overgedragen deel. Neem de uitkomst over van rekenhulp F.

€

Belast deel overgedragen deel objectieve onderneming

Bereken: B - C - D. Als de uitkomst negatief is, vul dan € 0 in.

€

Berekening evenredig deel van de latente belastingschuld van het overgedragen deel van de objectieve onderneming

Belast deel overgedragen deel objectieve onderneming (E)
gedeeld door waarde overgedragen deel objectieve onderneming (B)

/

IB latente belastingschuld overgedragen deel

€ X

Evenredig deel van de latente belastingschuld van het overgedragen deel van de objectieve onderneming

Bereken: (E : B) x A. Vul de uitkomst in bij vraag 12v.

€

